

Tėvynė

REC'D SEP 7 1976

N. Y. PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA.
P. O. BOX 2231
NEW YORK, N. Y. 10017
SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

KP EXCH

NO. 13

307 West 30th St., New York, N. Y. 10001, 1976 m. rugsėjo-Sept. 3

69-ieji metal

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE 90 M. SUKAKTUVINIS 59-ASIS SEIMAS CHICAGOJE

RAŠO DR. ALGIRDAS
BUDRECKIS,
SEKRETARIATO NARYS

"Susivienijimui Lietuvių Amerikoje balandžio 17 d. suėjo 90 metų. 1866 metais balandžio 17 d. dr. J. Šliūpo kabinete, Brooklyno 'Lietuviškojo Balso' redakcijoje gimė Susivienijimo idėja. Kad kilni idėja taptų kūnu, buvo sudaryta 'Susivienijimas Visų Lietuvniukų Amerikoje' tikslams suformuoti komisija.

Neužilgo, būtent 1866 m. rugpjūčio 15 d. įvyko seimas Shenandoah, Pennsylvania. Dalyvavo vienuolika patriotų iš: New York, N. Y., Baltimore, Md., Shenandoah ir Shamokin, Pennsylvania. Tie 11 lietuvių, lyg lietuvybės pranašai-apaštalai, paskleidė po plačiąją Ameriką lietuvių broliškumo principus: lietuviui toleranciją, nežiūrint koks bebūtų jo politinis nusistatymas.

Per 90 metų egzistencijos mūsų Susivienijimas Lietuvių Amerikoje laikėsi tvirtais patriotizmo ir labdarybės principais: — Jis visuomet gynė lietuvių tautos kultūrinius ir politinius interesus; jam visuomet rūpėjo į bėdą patekusių lietuvių

(Tęsiama 2 puslapy)

Atidarant Seimą, sugiedami Amerikos ir Lietuvos himnai kairėj: Rengimo Komisijos pramogų pirmininkas Stanley Molis, giedojimą pravedęs Algirdas Brazis, JAV Kongreso atstovas Martin A. Russo, Lietuvos Generalinė Konsulė Juzė Daužvardienė, SLA prezidentas P. P. Dargis, vicepr. A. Chaplikas, išdininkė E. Mikužiūtė, sekretorė A. Meikiūnienė, išdo globėja C. Austin, daktaras kvotėjas dr. D. Degėsys ir išdo globėja J. Mileriūtė. Prie pjauno konsulas Antanas Kalvaitis.

V. Noreikos nuotrauka

Prezidentas Povilas P. Dargis delegatams rekomenduoja SLA Šeštosios Apskrities ir Seimo Rengimo Komisijos pirmininką Kazį Mačiuką pakelti SLA Garbės nariu. Delegatai atsistoję plojimu pritaria Naujam Garbės Nariui. Visi Mačiukui

sudainuoja ilgiausių metų! Sugiedami himnai ir seimas uždaromas. Jono Valaičio nuotraukoje sekretariatas: Iš k. į d. Ona Indreliėnė, dr. Algirdas Budreckis, Konsulas Antanas Kalvaitis, SLA viceprezidentas Aleksandras Chaplikas, 6-osios

Apskrities pirmininkas, seimo rengimo pirmininkas Kazys Mačiukas, SLA prezidentas Povilas P. Dargis, sekretorė Genovaitė Meikiūnienė, SLA išdininkė Euphrosine Mikužiūtė, išdo globėja Josephine Mileriūtė. Baigiant SLA 90 m. 59-ąjį Seimą.

Padėka

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Šeštosios Apskrities Valdybai ir Visiems S. L. A. Seimo Rengimo Komisijos Nariams, Chicago, Ill.

Gerbiamieji ir Gerbiamosios,

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Pildomosios Tarybos vardu dėkoju Jums visiems už taip sėkmingai paruoštą vietą S. L. A. sukaktuviniam 90 m. 59-ajam Seimui už gerai surengtus parengimus SLA Seimo metu.

Jūsų didelis darbas ir parodytas širdingumas ir vaišingumas padarė šį sukaktuvinį 90-ties metų Seimą, vienu geriausių ir sėkmingiausių seimų Susivienijimo istorijoje.

Tūkstantį kartų dėkui Jums, mieli mūsų Broliai ir Sesės chicagiečiai, mes Jus visada su meile ir dėkingumu prisiminsime.

Su gilia pagarba

Jūsų

Povilas P. Dargis
SLA Prezidentas

Published semi-monthly except July and August by the
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 West 30th St., New York, N. Y. 10001
Tel. 563-2210

REDAGUOJA SLA REDAKTORIŲ KOMISIJA
EDITED BY SLA EDITORIAL BOARD
GENEVIEVE MEILIUNAS, MANAGER

Yearly Subscription Rates:
In the United States \$4.00
To Foreign Countries \$5.00

Entered as Second Class Matter November 18, 1910, at the Post
Office at New York, N. Y., under the Act of March 8, 1878.

SLA kuopų pranešimai ir skubūs raštai redakcijai reikia siųsti
ne vėliau, kaip prieš savaitę laikraščio numeriui išeinant.

Keičiant adresą, būtina pranešti senasis adresas. Už skelbimų
turinį redakcija neatsako.

Iš kairės dr. Algirdas Budreckis, Konsulas Antanas Kalvaitis, SLA prezidentas Povilas P. Dargis ir Stanley Molis kalba į mikrofoną.

Kazys Mačiukas — naujasis SLA Garbės Narys su SLA prezidentu Povilu P. Dargiu.

Susivienijimo Lietuviu Amerikoje 90 m. sukaktuvinis 59-asis Seimas Chicagoje

(Tęsiamą iš 1-ojo pusl.)

gerbūvis, — 59-ojo seimo atidarymo metu, — kalbėjo S. L. A. prezidentas Povilas P. Dargis.

Ir tikrai derėjo, kad iškilmingo seimo leitmotyvą nustatė Povilas Dargis. Kodėl? Jau auksinio jubilėjaus seimo metu (1936 m.) jis pateko į S. L. A. jaunuolių komisiją. Šis jaunas, energingas žemaitis visuomet sugebėjo rasti bendrą kalbą su socialistu, sandariečiu, tautininku. Vadinasi, jis visus nuoširdžius lietuvius traktavo kaip brolius.

Dar studentas, ką tik atvykęs iš Vytauto Didžiojo Universiteto Kaune, Povilas Dargis Pittsburghe pradėjo radijo programą, kuriai ir šiandien tebevadovauja su žmona Gertrūda-Platakyte.

Dargis draugiškumo ir 'fair play' principų dėka tapo plačiai žinomu Susivienijimo, ALTo ir kitų organizacijų veikėju. Užtat jau 1944 m. jis išrenkamas S. L. A. viceprezidentu. Jam teko kvaršinti

galvą su S. L. A. Pildomosios Tarybos veteranais, pravedant apdraudų konversiją, polisų sumoderinimą ir pagaliau — 1956 m. — naujos konstitucijos pravedimą ir ratifikavimą.

1956 metais Detroit, Mich. Seime P. Dargis išrinktas Susivienijimo prezidentu. Šis paauskštinimas kartu atnešė ir rūpestingų klausimų: sekretoriaus dr. Mato Viniko netikėtą mirtį, išdininkų Kazio ir paskiau Normos Gugiu sunegalavimus, turto perkėlimus į geresnius bonus, įvairių-įvairiausių valstijų draudimo departamentų potvarkius. Tai buvo bėdos ir rūpesčiai, kurias nepalaužiamos dvasios Viekšnių žemaitis nešė ant savo tvirtų pečių. Čia yra Povilo Dargio aspektas, kurio daugumas lietuvių nei stebėte nepastebėjo, nei sapnuote-nesapnavo. Taip, jam visapusiškai derėjo praveisti sukaktuvinį seimą.

Ir galima atvirai pasakyti, kad prezidentas Povilas Dargis Susivie-

nijimo laivą per 20-tį metų gerai išlaviravo. Šį teigimą galima paremti faktais. Juk į jubiliejinį 90 metų seimą atvyko ne kokios "frakcijos", kurios sau užkulisiuose snibždėtų samokslą 'versti valdžią'. O, ne! Jei iš vis buvo 'kokusų', tai jau draugų, senų bičiulių pokalbiai, planai Susivienijimo ir lietuvių tautos ateičiai!

Kai kam gal ir atrodė, kad JAV dvišimtmetis nustelbs seimo lietuviškumą. Anaipol! Visos iškilmės, visos sesijos vyko lietuvių kalba, be disidentų. Net seime dalyvavę 'amerikonai' S. L. A. prezidento draugai . . . stengėsi prabilti lietuviškai . . .

S. L. A. tikro broliškumo pavyzdys

Seimas sugriovė ir kitus priekaištus. Pavyzdžiui, praeity Susivienijimas buvo apšauktas 'bezbožninkų organizacija'. Na, seimą atidarant savo pastoriską palaimą suteikė evangelikų kun. Ansas Trakis. O banketo metu invokaciją sukalbėjo ALTo vice-pirm. kun. Adolfas Stašys ir benedikciją tarė kun. Ansas Trakis. Tad, gal reikėtų koreguoti epitetus ir sakyti, kad Susivienijimas yra tikrai nusiteikęs ekumeni-

ne dvasia. Gražų fraternalinį bendradarbiavimą seimo ruošoje parodė dr. Vytauto Dargio broliai masonai ir Stasio Molio Lietuvos Vyčių veikėjai. Visi pasijuto broliai ir sesės, ir kas mumyse rėta, sugebėjo draugiškai pabendrauti, pasijuokti.

Lietuvių Bendruomenės klausimas yra itin opus Chicagoje. Visvien, PLB šalininkas dr. Henrikas Brazaitis ir Reformuotos jos Bendruomenės šulas dr. Vytautas Dargis ne tik tai korektiškai bendravo, bet dar buvo drauge perrinkti į S. L. A. Šveikatos komisiją naujai kadencijai!

Seniausias ir jauniausias narys

Buvo ir simbolinių momentų. Štai, savo jėgomis automobiliu atvažiavo į S. L. A. jubiliejinį seimą ilgametis Detroito 352 Kuopos veikėjas, neseniai sulaukęs 90 metų amžiaus, Mikas Balčiūnas.

Savo laiku Balčiūnas buvo į S. L. A. įrašęs 150 narių. Ir šiandien žvalūs Balčiūnas yra Detroito 352 Kuopos izdo glėbėjas. Iš kitos pusės jau antrame seime dalyvauja Erie, Pa. (216 Kuopos) jaunuolis Antanas Matulevičius, jr.

(Tęsiamą 5 pusl.)

SLA Seimą sveikina Lietuvos Gen. Konsulė Juzė Daužvardienė. Kairėje, SLA prezidentas Povilas Dargis ir viceprezidentas A. Chaplikas. Stovi — Juliana Comley ir Stephen C. Budwitis. Pabrėžtina, kad Lietuvos Generalinė Konsulė yra SLA narė iš pat jaunatvės, į SLA įsirašiusi dar Worcester, MASS.
J. Valaičio nuotraukos

SLA Pildomosios Tarybos priešseiminio suvažiavimo 1976 m. liepos 3-4 d. d. Pick Congress viešbutyje, Chicago, Illinois

PROTOKOLAS

PIRMOJI SESIJA

1. Prezidentas P. P. Dargis SLA Pildomosios Tarybos priešseiminį suvažiavimą ir pirmąją sesiją atidarė 1976 m. liepos 3 d. 1 v. p. p., Pick Congress viešbutyje, Chicagoje.

2. Prezidentas P. P. Dargis pakvietė sekretorę Genevieve Meiliūnas atlikti Pildomosios Tarybos narių vardošaukį. Atlikus vardošaukį, paaiškėjo, kad visi Pildomosios Tarybos nariai gavo prezidento P. P. Dargio raštiškus kvietimus į suvažiavimą ir kad pirmojoje sesijoje dalyvauja visi Pildomosios Tarybos nariai:

Povilas P. P. Dargis . . . *Prezidentas*
Aleksandras Chaplikas *Viceprezidentas*
Genevieve Meiliūnas . . . *Sekretorė*
Euphrosine Mikužis . . . *Iždininkė*
Christine Austin *Iždo Globėja*
Josephine Miller *Iždo Globėja*
Dr. Daniel Degėsys . . . *Daktaras Kvotėjas*

3. Sekretorė Genevieve Meiliūnas šiam suvažiavimui pateikė dienotvarkę, Pildomoji Taryba dienotvarkę priėmė tuo supratimu, kad ją bus galima papildyti ir suvažiavimo metu.

4. Sekretorė Genevieve Meiliūnas perskaito praeito Pildomosios Tarybos suvažiavimo 1976 m. vasario 28-29 ir kovo 1 d. protokolą. Euphrosine Mikužis įnešus, Christine Austin parėmus, protokolas vienbalsiai priimtas.

5. Prezidentas P. P. Dargis pakvietė A. Chapliką posėdžiui pirmininkauti, kad galėtų pats savo kaip prezidento pranešimą pateikti.

Prezidento Raportas

Nuo praeito Pildomosios Tarybos suvažiavimo praėjo jau keturi mėnesiai. Bėgyje šio laikotarpio prisiėjo atlikti ištisą eilę darbų, surištų su mano, kaip prezidento, pareigomis, sykiu įskaitant buvimą ir Pildomosios Tarybos Komisijose.

Be to, prisiėjo atlikti eilę darbų Pildomosios Tarybos pavedimu.

Š. m. balandžio mėnesio pradžioje turėjau pasitarimą Pittsburghe su aktuario asistentu John Sabo. Tame posėdyje buvo apsvarstyti Internal Revenue nauji patvarkymai, priimti JAV Kongreso, kurie paliečia ir Susivienijime esantį Pensijų planą-tvarką.

Be to, plačiai aptarėme naujų narių verbavimo reikalą, tuo supratimu, kad aktuaras tuo reikalu prirengs savas rekomendacijas, kurios bus pateiktos šiam Pildomosios Tarybos suvažiavimui.

Taipogi aptarėme aktuario rekomendacijas, liečiančias "Annual Report" už 1975 metus. Tuo reikalu aš referuosiu dienotvarkėje numatytu laiku.

Balandžio - April 29 dieną lankiausi New Yorke SLA Centre.

Kartu su sekretore aptarėme Connecticut Valstijos Insurance Departamento laišką metinio raporto reikalu. Pasitarę su aktuaru, surašėme atitinkamą pranešimą. Šį reikalą taip pat svarstysime šiame Pildomosios Tarybos posėdyje. Būdamas New Yorke, taip pat pasitariau su Tėvynės Redakcine Komisija.

1976 m. gegužės-May 14, 15 d. d., dalyvavau Chicagoje Įstatų Komisijos posėdyje, kuriame, kartu su Įstatų Komisijos nariais, aptarėme SLA Kuopų įnešimus SLA Seimui.

Ta pačia proga dalyvavau ir SLA 6-osios Apskritis-Seimui Rengti Komisijos Posėdyje. Čia apibūdinau Pildomosios Tarybos nutarimus ir sudarytą programą paminėti SLA 90-ties ir JAV 200 metų sukaktis. Paprašęs, gavau nuoširdžią Apskritis pagalbą viršminėtiems paminėjimams atlikti. Jie SLA Seimo 59-ojo Seimo pirmojo Sesijoj ir įvyks.

Būdamas Chicagoje, pasitariau su Chicagoje gyvenančiais SLA Pildomosios Tarybos nariais Seimo ir bendrais SLA reikalais.

Prieš išvykdamas iš Chicagos, lankiausi Sandaros ir Naujienu Redakcijoje, kurių redaktoriai yra dviejų SLA Pastoviųjų Komisijų pirmininkai. Padėkojau už jų darbą SLA Komisijose ir tariau širdingą aciu už jų nuolatinį prielankumą Susivienijimui, kuris pasireiškia jų redaguojamuose laikraščiuose. Gegužės-May 23-iają dalyvavau SLA 3-iosios Apskritis kuopų metiniame suvažiavime, Pittsburgh, Pa.

Suvažiavime pasakiau kalbą, painformuodamas suvažiavusius apie SLA problemas ir apie numatomus ateities darbus.

Bėgyje paskutiniųjų 6 mėnesių, nemažai įvairiais SLA reikalais susirašinėčiau su kuopų, apskričių veikėjais bei nariais.

Taip pat parašiau eilę straipsnių SLA reikalais Tėvynei ir kitoje Susivienijimui draugingoje spaudoje.

Esu dėkingas SLA Centriui, sekretorei poniai Meiliūnienei ir visiems kitiems Pildomosios Tarybos nariams ir mūsų kuopų veikėjams už jų širdingą pagalbą ir kooperavimą visuose SLA darbuose.

[Protokolas telpa 3, 4, 21, 22 pusl., kuriuos galite išimti atskirai]

Į šį Pildomosios Tarybos suvažiavimą pakviečiau SLA aktuarą, su kuriuo pasitarsime bendrais SLA reikalais, o svarbiausia dėl numatyto naujo plano naujiems SLA nariams prirašyti.

Šiuo ir baigiu savo raportą, kuriuo mėginau, nors ir trumpai jus painformuoti apie mano veiklą ir atliktuosius darbus nuo praeito SLA Pildomosios Tarybos suvažiavimo iki šiai dienai.

Christine Austin įnešus, Genevieve Meiliūnas parėmus, prezidento raportas vienbalsiai priimtas.

Prezidentas P. P. Dargis grįžta pirmininkauti posėdžiui ir kviečia viceprezidentą A. Chapliką išduoti savo raportą.

6.

Viceprezidento Raportas

a. Darbavausi Pavergtųjų Tautų savaitėje 1975 m. liepos-July 13-19. Dalyvavau delegacijoje pas Massachusetts Gubernatorių Michael Dukakis. Dalyvavau, kai jis pasirašė "Captive Nations Week" proklamaciją. Mūsų delegacija su Gubernatorium nusifotografavo. Nuotraukos tilpo spaudoje.

b. Esu Lithuanian American Bicentennial Committee narys. Priėmimas buvo surengtas Massachusetts Gubernatūroje balandžio-April 26-30 dienomis. Kiekvieną dieną lietuviai kalbėtojai kalbėjo apie lietuvių įnašą Amerikai. Man teko kalbėti balandžio 29.

Tam tikslui-minėjimui buvo renkamos aukos. Su Antanu Andriulioniu surinkome \$599.00.

c. Kaip Sandaros 7-osios Kuopos pirmininkas ir 2-osios Apskritis iždininkas, dalyvavau Kuopos susirinkimuose ir Apskritis suvažiavime Bostone 1976 m. birželio-June 20 d., priminiau ir SLA vaju.

d. Darbuojuosi ALTe. Apie savo veiklą pateikiau raportą SLA Pildomosios Tarybos susirinkime New Yorke 1976 m. kovo-March 1 d.

e. Mano kita veikla SLA 1976 m. birželio 20, kaip SLA 2-osios Apskritis pirmininko, tai buvau sušaukęs SLA 2-osios Apskritis suvažiavimą.

f. 1976 m. kovo-March 20 buvau nuvažiavęs į SLA 17-osios Kuopos susirinkimą Brockton, Mass. Ten buvau pakviestas plačiau painformuoti apie SLA veiklą.

g. 1976 m. birželio-June 18 buvau nuvykęs į SLA 57-osios Kp. veikėjų pasikalbėjimą. Kalbėjausi su Kuopos valdybos nariais: Antanu Tamkum, pirmininku; Vytautu Mačiu, Finansų sekretorium; ir ilgamečiu SLA veikėju Juozu Krasinsku. Manau, kad visi reikalai išsiaiškino ir kilę klausimai išspręsti Pildomosios Tarybos posėdyje, Chicagoje.

pirmininkas. Paminėjau, kad SLA vyksta nariams gauti vaju, prašiau visus į jį įsijungti. Siūliausi pagalbėti, jei pagalbos reikės. Vajumi domėjosi: Alfonsas Baika, Mikas Klimas, Antanas Andriulionis, Antanas Tamkus ir Vytautas Mačys.

Buvau susitikęs Gintarą Karosą. Taip pat kelis kartus kalbėjausi telefonu. Tema – naujų narių gavimas. Kalbėjomės ir apie naujos Kuopos įsteigimą. Tuo tarpu jokių rezultatų dar nemačiau.

Josephinai Miller įnešus, Christine Austin parėmus, viceprezidento raportas vienbalsiai priimtas.

7. Prezidentas P. P. Dargis kviečia sekretorę Genevieve Meiliūnas išduoti savo raportą.

SLA Sekretorės Raportas

Nuo vėliausio Pildomosios Tarybos suvažiavimo vasario-Feb. 28, 29 ir kovo-March 1, 2, 1976 m. iki šios dienos praėjo tik keturi mėnesiai. Tačiau šiuo laiku buvau užimta ne tik kasdieniniais darbais, bet ir pasiruošimu SLA 59-ajam Jubiliejiniam seimui Chicagoje.

Daugiausia man teko dirbti, surašant Seimo Darbų Knygai savo dviemtinį raportą už 1974 ir 1975 metus.

Apžvelgiant šį dviejų metų laikotarpį, ypač daug rūpesčių kelia gerokai sumažėjęs kuopų skaičius:

12-31-1973 m. kuopų turėjome	263
12-31-1975 m. " " "	246

Kuopos nyksta daugiausia dėl Finansų Sekretorių mirties, o į jų vietas sunku rasti kitus asmenis, todėl turime kuopų, kurias tvarko Centras.

Kai dėl narių skaičiaus Susivienijime, tai galime pasidžiaugti, kad jis vis dar prašoka septynis tūkstančius narių, 1975 metais gruodžio 31 d. turėjome 7,107 narius. Tačiau turiu atkreipti Pildomosios Tarybos dėmesį į tai, kad jaunesnių narių Susivienijime turime beveik dvigubai mažiau, kaip senesnių, būtent nuo 1 metų iki 55 metų – 38.42%

o nuo 55 metų iki 92 metų – 61.58%

Todėl manyčiau, kad mes turime stengtis gauti daugiau jaunimo, kad ir agituojant už vaikų ir jaunuolių terminuotą apdraudą.

Narių Susivienijime mažėja dėl įvairių priežasčių: Paskutiniu laiku nemažai narių nustojuje todėl, kad turintieji taupomasias apdraudas, jiems priklausančius pinigus atsiima. (Jau suėjo daugiau kaip 20 metų po Taupomųjų apdraudų įvedimo, Class V-3, V-X)

Per 1972 ir 1973 metus išmokėjome taupomųjų apdraudų 89- \$59,275.00.

Per 1974 ir 1975 metus taip pat išmokėjome taupomųjų apdraudų: 89- \$63,958.00

Daug narių, po to, kai atsiima priklausančius už apdraudą pinigus, naujos apdraudos nepasiima, neatsižvelgiant į tai, kad paraginamieji laišškai visuomet siunčiami kartu su aplikacijomis.

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE 90 M. SUKAKTUVINIS SEIMAS CHICAGOJE

Kalba dr. Algirdas Budreckis šio rašinio autorius, seimo sekretoriato narys

(Atkelta iš 2 psl.)

Nors šis jaunuolis nemokas lietuviškai, yra Kuopos atgaiva — naujas pirmininkas.

Pasikalbėjus su Matulevičium, paaiškėjo, jog jaunas Matulevičius gauna tautišką įkvėpimą, dalyvaujdamas S. L. A. seimuose. Galima sakyti, kad tai apokritiškas reiškinys, kai veteranas Mikas Balčiūnas 'susikalbėjo' su jauniu Antanu Matulevičium.

(Apie seniausią ir jauniausią delegatus sekančioje laidoje tilps Demie Jonaitienės rašinys. red.)

Toki lietuviško broliško ir tolerancijos reiškiniai užakcentavo SLA 59-tąjį seimą Chicagoje.

Tai yra seimo išpūdziai, kurie ne vieną seimo dalyvį paveikė. Seimo konkretybės taipogi yra įdomios.

Vyravo JAV 200 m.

ir SLA 90 sukaktys

Organizacijos 90 metų jubiliejus ir JAV 200 metų sukaktis buvo S. L. A. 59-ojo vyriausios seimo temos. 1976 m. liepos 5-8 dienomis Chicago Pick Congress viešbutyje posėdžiavo 102 delegatai, atstovavę 44 kuopas.

Seimą žodžiu pasveikino Lietuvos generalinė konsulė Juzė Daužvardienė, ALTo pirm. dr. Kazys Bobelis, BALFo vicepirm. kun. A. Trakis ir Illinois Lietuvos Vaizbos Buto pirm. Juozas Bacevičius.

Išdėmėtina, kad visi tie visuomenininkai yra Susivienijimo nariai. Chicago mero James Daley vardu, S. L. A. prezidento JAV dvišimtmečio pažymėjimą įteikė miesto atstovė Rose Farina.

Kultūros ir

istorinė veikla

Iškilmų metu Vytautas Širvydas perskaitė itin įdomią istorinę paskaitą apie Susivienijimo kūrimąsi.

Meninę programą atliko solistas Algirdas Brazis. Buv. Lietuvos konsulas Antanas Kalvaitis meistriškai pravedė sukaktuvines iškilmes.

Seime negalėjo dalyvauti S. L. A. garbės nariai Nadas Rastenis, Jadvyga Tumavičienė ir Albinas Trečiokas. Visvien seimo dalyviai turėjo progą išgirsti prieš 10 metų įrašytą garbės nario Broniaus Balučio kalbos juostelę. Visuomenininko

Balučio brandūs žodžiai, tarti Clevelando seimui, ir šiandien nenustoję savo aktualumo.

Seimo vadovybė

Seimas pavedė Pildomajai Tarybai prezidiumo galią. Prezidentas Dargis pirmininkavo septynioms darbo sesijoms, viceprez. Aleksandriui Chaplikui pavaduojant.

Seimo sekretoriatą sudarė Algirdas Budreckis, Antanas Kalvaitis ir Ona Indrelienė. Maršalkų pareigas ėjo Albertas Ošlapas ir Jurgis Žilinskas. Sesijose buvo išklausti Pildomosios Tarybos narių pranešimai ir šešių komisijų raportai.

S. L. A. veikla

Iš pranešimų paaiškėjo, kad vėliausius metus organizacijos narių skaičius padidėjo per 100. Kai bus suvesta 90-ties metų sukaktuvinio vajeaus duomenys, galima laukti, kad narių prieauglis bus dar didesnis. Juk pačiame seime 15 aplikacijų pristatė čikagietė Ona Vysther. Dar 3-4 organizatoriai taip pat S. L. A. sekretorei įteikė naujų narių aplikacijų.

1975 m. gruodžio 31 d. S. L. A. buvo 7,107 nariai, kurie telkiasi 246 Kuopose. Pagrindinis turtas siekė \$3,576,847. Turto prieauglis nuo praeito seimo yra \$72,935. Organizacijos finansinis pajėgumas (vadinama solvency arba išgalės) 1975 m. gale buvo 154.24%. Reikia \$154.24 dengia kiekvieną apdraudus šimtinę.

Susivienijimas veikia 22-jose JAV valstijose ir Canadoje.

S. L. A. turtai

Iš išdėmėtą Eufrozine Mikužiūtės pranešimo paaiškėjo, kad nauji bonai, igyti 1974-75 metais, neša 7.5 ligi 9.125%.

Paklausimai po pranešimų buvo rimti ir dalykiški. Nebuvo mėginta pranešėjų 'šukuoti', kaip būdavo ankstyvesniuose seimuose.

S. L. A. seimas patvirtino neseniai perrinktą Pildomąją Tarybą: prezidentą — Povilą P. Dargį, viceprezidentą — Aleksandrą Chapliką, sekretorę — Genovaitę Meiliūniene, išdėmė — Eufrozine Mikužiūtę, išdo globėjas — Christin Austin-Aukštikalniene ir Jozefina

Sėdi Lietuvos Generalinė Konsulė Juzė Daužvardienė, SLA prezidentas P. P. Dargis Seimą sveikina Chicago miesto atstovė Rose Farina.

Milleriūtę, bei daktarą kvotėją — Danielių Degėsi.

Seimai bus kas 3 metai

Seimas svarstė 25 kuopų ir narių įnešimus (sumanymus). Deja, daugelis tų pasiūlymų buvo seni trafaretai ar prieštaraujant valstijų draudimo bendrovių įstatymams.

Buvo pabrėžtas reikalingumas verbuti juo daugiau jaunų narių. Užakcentuotas S. L. A. poilsio namų ar vasarvietės klausimas.

Pakeista S. L. A. Konstitucija ta prasme, jog ateity rinkimai ir seimai įvyks ne kas dveji, bet kas treji metai.

Nutarta išleisti naują S. L. A. Konstitucijos laidą. Pageidauta, kad Tėvynėje pasirodytų daugiau kultūrinių straipsnių anglų kalba čigimiams ir jaunimui.

Naujas Garbės Narys

Seimas į garbės narius iškėlė S. L. A. 6-osios Apskritis ilgametį pirmininką Kazį Mačiuką. Sekantysis S. L. A. seimas nutartas šaukti 1979 m. Cleveland, Ohio.

Seiminės pramogos

Fraternalinė organizacija negali apsieiti be pasižmonėjimo. Pirmadienio vakare šeimininkai čikagiečiai delegatus autobusais apvežiojo Marquette Parke po lietuvių įstai-gas.

Tautiniuose namuose delegatams ir svečiams įvyko "Lietuviškos vakaruškos". Čia publikai vadovavo "linksmų plaučių" dr. Vytautas Dargis su dainuškėmis.

Antradienį S. L. A. 228-ji vyrų Kuopa arbatėle ir lietuviškais užkandžiais delegatus vaišino vadnamoje vaišių svitoje.

Trečiadienio vakare, liepos 7 d., įvyko jubiliejinis banketas su šokiais.

Sukaktuvių ženkle prezidentas Dargis tarė prasmingą žodį.

Programą pravedė seimui rengti komiteto vicepirm. Stasys Molis.

Koncertą atliko Algirdas Brazis. Sokiams grojo Neo-Lithuania orkestras.

Nauja SLA Lietuvių Kultūros komisija. Iš kairės tos komisijos nariai: O. Jokūbaitienė iš Clevelando, Demie Jonaitienė iš Woodhaven, N. Y., L. Kapeckas iš Hartford, Conn. ir komisijos koordinatorius newyorkietis A. Ošlapas. Jono Valaičio nuotraukos

SLA prez. P. P. Dargis

SLA prezidento P. P. Dargio kalba, atidarant SLA 59-ąjį Seima Chicagoje

geležies ir kitokiose liejyklose, metalų išdirbystėse.

Raumeningi lietuviai skerdė galvijus ir paršus Chicagos skerdyklose. O Chicago, kaip žinote, buvo ir tebėra kontinento maitintoja.

Kiti tautiečiai tapo mechanikais, siuvėjais, inžinieriais, chemikais ir vaistininkais. Atsirado gydytojų ir advokatų. Kitaip sakant, lietuviai ateivis ir jo anūkai prisidėjo prie visų fazių Amerikos išsivystymo. O šiandien tų imigrantų anūkai ir naujų ateivių vaikai projektuoja ir stato aparatus, kuriais tiria planetas ir žvaigždėtas erdves. Lietuviai išranda naujus cheminius junginius, iš kurių išeina įvairios sintetinės medžiagos ir vaistai.

Užtat, mieli broliai ir sesės, turime pilną teisę jungtis prie kitų amerikonių ir su pasididžiavimu švęsti Amerikos Bicentennial. Iškėlę galvas, galime žiūrėti visiems į akis ir tarti: "We too made it possible!"

Šių metų balandžio 17 dieną Susivienijimui Lietuvių Amerikoje suėjo devyniasdešimt metų. 1886 m. balandžio 17 d. dr. Jono Šliūpo kabinete, Brooklyne, Lietuviškojo Balso redakcijoje gimė Susivienijimo idėja. Kad kilni idėja taptų kūnu, buvo sudaryta Susivienijimo Visų Lietuvniukų Amerikoje tikslams suformuoti komisija.

Neužilgo įvyko seimas 1886 m. rugpiūčio 15 d. Shenandoah, Pennsylvania. Dalyvavo vienuolika patriotų iš New Yorko, Baltimorės,

Shenandoah ir Shamokin, Pennsylvania. Tie vienuolika lietuvių, lyg lietuviybės pranašai-apaštalai, išskleidė po plačią Ameriką lietuviško broliškumo principus: Toleranciją lietuviui, nežiūrint koks jo politinis nusistatymas bebūtų.

Mūsų Susivienijimas yra seniausia Amerikos Lietuvių organizacija.

Per 90 metų egzistenciją

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje laikėsi tvirtų patriotizmo ir labdarybės principų. Jis visuomet gynė lietuvių tautos kultūrinius ir politinius interesus. Jam visuomet rūpėjo į bėdą patekusių Lietuvių gerbūvis.

Būtų galima daug pasakyti apie Susivienijimo reikšmę kaip apdraudoje ir pašalpos instituciją. Būtų galima su tikru pasididžiavimu pabrėžti Susivienijimo finansinį pajėgumą.

Bet apie pinigą ir atskaitas kalbėsime, kai seimo darbo sesijos prasidės.

Minint Amerikos dviejų šimtų metų sukaktį, reikia neužmiršti, kad SLA visokeriopa prisidėjo prie Amerikos ugdymo.

Mūsų Susivienijimas, pagrįstas broliškumo ir tolerantiškumo principais, lavino lietuvius, kaip veikti demokratiškai, kaip respektuoti įstatymus, kaip skaitytis su kitų nuomone.

Kiekviena SLA kuopa yra autonomiškas vienetas. Nariai išsirenka savo vadovybę ir atstovus į seimą. Seimas, kaip vyriausias organas, nustato draudos rūšis patikrina ir pavertina visus Pildomosios Tarybos — egzekutyvo — darbus. Ar tokia santvarka nėra demokratiškumo mokykla? Ar Susivienijimo principai nesutampa su Amerikos pagrindiniais principais?

Susivienijimas padėjo ankstyviems imigrantams nusikratyti baudžiauninko mentaliteto, užmiršti vergišką nuolankavimą carui, ponams ir kitiems vadinamiems autoritetams. Susivienijimas, mokyda-

mas imigrantus demokratiškus principus, Amerikai atliko naudingą funkciją, būtent, lavino lietuvius ruošti pilietybei.

Susivienijimo centras buvo perkeltas į New Yorką, kad būtų galima priimti ir sušelpiti naujus imigrantus po jų kvarantiną "ašarų saloje".

Amerikos lietuvių visuomenė skaitosi su mūsų Susivienijimu. Juk SLA yra viena ALTo pagrindinių organizacijų. Susivienijimo atstovai dalyvavo ALTo vizituose pas prezidentus: Rooseveltą, Trumana, Eisenhowerį, Kennedy ir Fordą. Baltieji Rūmai nuolat kviečia Susivienijimo atstovus į nacionalines konferencijas Washingtone.

Mūsų Susivienijimas reiškiasi Nacionalinio Fraternal Congress suvažiavimuose; šis kongresas atstovauja visas pagrindines fraternalines organizacijas.

Šiandieną atidarome Susivienijimo jubiliejinį seimą. Žinau, kad visi dalyviai yra geros valios lietuviai patriotai, sąžiningi Amerikos piliečiai ir pavyzdingi SLA nariai. Organizacija, kuri per 90 metų nebeatsižadėjo savo prabočių kalbos ir tradicijų ir kuri taip giliai įleido šaknis į šio krašto visuomeninį ir finansinį gyvenimą, tikrai sulauks šimtmetinį gimtadienį ir dar daug, daug kitų gimtadienių.

Prieš akis mums visiems stovi nauji uždaviniai... Labai svarbu turėti mintyje naujų narių įrašymą į Susivienijimą ir aiškų supratimą, kad ne vien geras finansinis stovis, bet ir narių skaičius nulems organizacijos ateitį. Todėl visi išpareigokime gauti nors po vieną naują narį. Pradėkime nuo savo šeimos, įrašydami juos (šeimos narius) į SLA, jei jie dar nėra nariais.

Taigi, mieli broliai ir sesės, nuo mūsų pačių priklauso organizacijos gerovė ateityje...

Linkiu šio sukaktuvinio seimo delegatams ir svečiams geriausio pasisekimo.

Seimo posėdžiai; jiems 90% vadovavo SLA prezidentas P. P. Dargis. V. Noreikos nuotr.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje prezidentas Povilas P. Dargis liepos penktą Pick-Congress viešbutyje Chicagoje, pradėdamas SLA 59-ąjį seimą, atstovams ir svečiams pasakė tokią kalbą:

Generaline konsule p. Daužvardienė, svečiai ir viešnios! Mieli broliai ir sesės,

Sveiki, susirinkę Susivienijimo Lietuvių Amerikoje jubiliejiname seime. Šis seimas yra ypatingas tuo, kad minime dvigubą istorinę sukaktį. Vakar, liepos ketvirtą dieną Jungtinėms Amerikos Valstybėms suėjo lygiai du šimtai metų. Dera ir mums lietuviams iškilmingai išjungti į Amerikos gimtadienio minėjimą. Juk ir mūsų protėviai prisidėjo prie Amerikos kūrimosi ir išsivystymo. Mūsų šalis Karolis Kuršius buvo pirmasis Aukštesnės mokyklos mokytojas 1651 m. Jisai jau dėstė lotynų kalbą olandų kolonistų vaikams New Amsterdame, kuris dabar žinomas New Yorko vardu. Reiškia, lietuvis jau buvo Amerikoje prieš tris šimtus metų!

Kariškis Tadas Kosciuszka, Feliksas Miklaševičius, Grafas Mykolas Grabauskas ir dar keliolika lietuvių atvyko Amerikon padėti amerikiečiams iškovoti savo nepriklausomybę. Kalbant apie savanorius, visuose Amerikos karuose tūkstančiai, tūkstančiai lietuvių kovojo ir dėjo savo galvas, kad Amerika liktų laisva.

Amerikos istorikai teigia, kad po pilietinio karo t. y., po Civil War, Amerika žymiai pasikeitė per penkiasdešimt metų, pereinama iš žemės ūkio kultūros krašto ir tapdama galinga pramonės ir didmiesčių šalimi. Šis Amerikos sumiestėjimas ir industrializavimas sutampa su lietuvių masine imigracija į šį kraštą.

Anot Tėvynės redaktoriaus Jono Žilinsko ir kitų žinovų, tarp 1868 ir 1899 metų Amerikon atvyko bent 60,000 lietuvių. O nuo 1899 metų iki didžiojo Pasaulinio karo atvyko dar du šimtai penkiasdešimt tūkstančių lietuvių. Tad, jau iki 1914 metų Amerikoje buvo per tris šimtus tūkstančių lietuvių. Tai nemažas skaičius, tai nemaža darbo jėga. Lietuviai savo tvarkingumu, kruopštumu, ištvermingumu, ir svarbiausia savo fizine jėga, prisidėjo prie Amerikos iškilimo.

Lietuviai berneliai tiesė geležinkelius, kurie sujungė kaimą su miestu rinkom, kasyklas su liejyklomis, miestą su miestu.

Lietuviai kumečiai ir ūkininkų vaikai rizikavo savo gyvybes ir sveikatą išplėsti iš požemio metalų ir anglis. Kiek čia skausmo ir nelaimių istorijos išrėžta krauju ir prakaitu! Lietuviai vargo plieno,

DALIS SLA 90 M. SUKAKTUVINIAM 59-AJAM SEIMUI SVEIKINIMŲ

Lithuanian Alliance of America
59th National Convention
c/o Pick Congress Hotel
Chicago, Ill.

Please extend my best wishes to everyone gathered at the Pick-Congress Hotel for the 59th National Convention of the Lithuanian Alliance of America. I am pleased to welcome to Chicago all of the delegates who have come here from other states and Canada. Chicago is proud of its large Lithuanian community which has made so many fine contributions to our city's cultural and business life. My congratulations on the 90th anniversary of your Alliance, and warmest personal regards to all.

Sincerely,

Richard J. Daley
Mayor

*

Povilas Dargis, President
Care Lithuanian Alliance of
America Convention
520 South Michigan Blvd.
Chicago, Ill. 60605

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 59-ąjį sukaktuvinį 90 metų seimą sveikiname dušimtinėje sukaktyje, linkėdami seimui sėkmės ir patvaros. Gailime, kad šiame garbingame ir reikšmingame seime negalėjome dalyvauti, viena, kad tik baigiame pasaulio poetų trečiąjį kongresą Baltimorėje, kur dalyvavo 300 delegatų iš visų laisvojo pasaulio šalių. Tai reikia atlikti daug pareigų ir suteikti pagalbą daugeliui delegatų. Antra, atsitiko taip, kad remontuojame savo namus. S. L. A. tvirta kaip uola, vėjų ir audrų nebijo, šelpta mūsų išėiviją, lietuvių seimą. Visus delegatus-delegates, viešniais bei svečius mylime ir bučiuojame.

Julė ir Nadas Rasteniai
64 Kp. nariai, Baltimore, M. d.

Šiom dienom S.L.A. nariai visi rūpinasi apie sukaktuvinį 90 m. Seimą. Man ir rūpi Seimas, bet žinau, kad ten nebus šių mylimų ir veiklių delegatų kaip Vincas Yankus, Dr. ir Mrs. A. Kapochy, Petras Ketvirtis. Jie mirė netikėtai ir nelauktai. Išsėkitės ramybėje, mieli, darbštūs draugai. Tebūna jums lengva šios laisvos šalies žemelė. Jie visados prisidėjo darbu. Mes visados sykiu veikėm, kalbėjom ir svarstėm apie Susivienijimo gerovę ir lietuviškus reikalus.

Giliai apgailestauju, kad ir aš nebūsiu Seime. Bet noriu šio gilaus skausmo valandoj likusioms šeimoms ir giminėms išreikšti mano gilia užuojautą ir auokuju Susivienijimui \$20.

Jadvyga Tumavičienė

*

Sveikinu SLA Istorinį Seimą ir linkiu geriausių nutarimų Susivienijimo gerovei,

Buvęs S.L.A. Centro
viceprezidentas, o dabar
S. L. A. 86 — Kuopos
Finansų Sekretorius
Jūsų

Jonas Mažukna
Pittsburgh, Pa.

Apgailestauju, kad dėl susidariusių aplinkybių į SLA Seimą atvykti negalėjau, kad kartu su visais Seimo atstovais galėčiau rūpintis organizacijos reikalais.

Nuoširdžiai sveikinu Seimą ir visus jo dalyvius!

Linkiu kuo geriausios sėkmės Susivienijimo Lietuvių organizacijos naudai ir jos visų narių gerovei!

Albinas S. Trečiokas
SLA Kontrolės Komisijos
narys

*

SVEIKINU

Seniausios ir turtingiausios, lietuvių organizacijos-Susivienijimo Lietuvių Amerikoje — seimą, kuris prasidės liepos 5-tą, Chicagoje Pick-Congress viešbutyje. Noriu pasveikinti Seime dalyvaujančiuosius Kuopų delegatus su Pildomąja Taryba priešakyje, su prezidentu Povilu P. Dargiu. Linkiu visiems sėkmiui, ištvėrmės ir sveikatos dirbti Lietuvos išlaisvinimui iš komunistų vergijos. Tegyvuoją SLA, ALTA, BALFas ir VLIKas. Šios organizacijos mano širdžiai artimos.

Gaila, kad senatvė taip greit prisiartino. Jau jėgos nusilpo, vykti toliau nuo namų nepajėgiu. Mintyse pasilieku su Jumis.

Daugelio seimų dalyvis
Juozas Krasinskas

*

BENDRAS AMERIKOS LIETUVIŲ FONDAS SVEIKINA SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOS

59-ąjį seimą, susirinkusį 1976 metais liepos 5-6-7-8 dienomis Pick-Congress Hotel, Chicago, Illinois, ir SLA 90 metų sukaktimi:

Garbingas Seimo Pirmininke ir Seimo dalyviai,

Bendro Amerikos Lietuvių Fondo Centro Valdybos pirmininkei poniai Marijai Rudienei staiga išvykus į užsienį gelbėti lietuvių pabėgėlių, tenka man kaip vicepirmininkui nepaprasta garbė ir pareiga nuoširdžiai pasveikinti Jus, susirinkusiuosius 59-tam Seimui, Jūsų garbingo Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 90 metų sukakties proga, ponios Marijos Rudiens ir BALFo Centro valdybos vardu.

BALFas, kuris virš 30 metų rūpinasi skurstančiuoju lietuviu visuose pasaulio kraštuose, su giliu dėkingumu džiaugiasi Jūsų pagalba lietuviui ligos ir mirties atvejais, Jūsų parama lietuvių kultūriniais reikalais, Jūsų ryžtingumu mūsų Lietuvos laisvinimo darbuose ir Jūsų organizatoriniu gyvumu ir įtakingumu.

Todėl 59-ajam Seimui nuoširdžiai linkime sėkmės ir Aukščiausiojo palaimos, kad nauju ryžtu žygiuotume te į Jūsų Susivienijimo 100 metų jubiliejų.

Dieve padėk!

Kun. Anas Trakis
BALFo Centro Valdybos
I Vicepirmininkas
Chicago, 1976 m. liepos 5 dieną

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje
59-ajam Seimui
Pick-Congress Hotel
Chicago, Illinois

Didžiai Gerbiami

SLA 59-jo Seimo Dalyviai

Akademinio Skautų Sąjūdžio Filisterių Skautų Sąjungos Centro Valdyba sveikina SLA 59-ąjį Seimą ir linki jo dalyviams sėkmingo darbo ir veiksmingų nutarimų. FSS Akademines Skautijos Leidykla savo leidinių serijoje leidžia SLA steigėjo dr. Jono Šliūpo monografiją, prof. dr. Juozo Jakšto paruoštą.

To leidinio laikinas pavadinimas: "Dr. Jonas Šliūpas, Asmuo raštuse ir darbuose". Veikalas bus apie 600 puslapių, su iliustracijomis. Bus taip pat pateikta ir niekur dar nespausdinta dr. J. Šliūpo autobiografija: "Trumputė epizodiška mano gyvenimo eigos išpažintis — apibrėžia" (kurios rankraštinis tekstas apima 51 puslapį). Bus taip pat pridėtas pavardinis indeksas ir dr. J. Šliūpo darbų bibliografija.

Siuo metu to veikalo rankraštis jau atiduotas spaustuvėn ir yra renkamas. Projektuojama jį užbaigti spausdinti dar 1976 m. Dr. Jonas Šliūpas Lietuvai ir lietuvybei nepaprastai daug yra padaręs. Buvo ilgametis SLA veikėjas. Senuose SLA leidiniuose jis minimas su didele pagarba, tad Akademines Skautijos Leidyklos leidžiamu veikalui ypatingai tiktų susidomėti visiems SLA nariams ir tuo prisidėti prie ko didesnio tos knygos išplatavimo.

Ad Meliorem!

Fil. Jonas Dainauskas
FSS CV Pirmininkas

*

Brangūs Broliai ir Sesės, SLA Seimo Delegatai. Mūsų širdys yra su Jumis. Sveikiname Jumis visus ir linkime sėkmės.

SLA 126 Kuopos vardu siunčiame nors mažą ir kuklią auką Tautinei Fondacijai, sumoje \$50.00.

Centrinė 126 Kp., New Yorke
Pirmininkas: J. Gudas
Fin. Sekretore:
Lucija Sperauskienė

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos vardu sveikinu Pildomąją Tarybą ir Sukaktuvinio 59-jo Seimo dalyvius, švenčiant Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 90-ąją sukaktį. Šioji sukaktis užims reikšmingiausią vietą lietuviybės istorijoje, nes ji yra net keliais atžvilgiais nepaprastai svarbi. Pirmiausia, reta lietuvių organizacija galėtų pasigirti išsilaukusi 90 metų! O ji išsilaukė todėl, kad jungė visus lietuvius, rūpinosi visais lietuviais. Todėl linkiu, kad Susivienijimas Lietuvių Amerikoje sėkmingai gyvuotų tol, kol išnyks paskutinis lietuvis. O reikia tikėtis, kad lietuviai neišnyks, ir tokiu būdu Susivienijimas Lietuvių Amerikoje gyvuos amžinai!

Su gilia pagarba,
Irena Banaitienė, Pirmininkė

*

Sveikinimai ir geriausi linkėjimai visiems delegatams ir svečiams.

Mano \$25.00 dovanėlę prašau paskirti labiausiai reikalingam Fondui.

Su pagarba
208 Moterų Kuopos Narė
Irene Brenner

*

S.L.A. 44 Kp., Miami, Fla. Sveikina S.L.A. 59-tą Seimą ir prideda auką Našlaičiui Fondui \$10 ir Tautinei Fondacijai \$15. Viso \$25.

Sveikinu S.L.A. 59-tos Seimo delegatus ir linkiu daug laimės mūsų organizacijai.

Auką skiriu Tautinei Fondacijai.
Nellie T. Bayoras

*

SLA 38 Kuopa, Brooklyn, N. Y. sveikina SLA sukaktuvinį SLA 59-ąjį Seimą Chicagoje ir linki jam nutarti naudingų organizacijai ir lietuvybei nutarimų. Pridedame kuklią auką.

Garbės Pirmininkas
adv. Steponas Bredes, Jr.
Pirmininkas Jonas Valaitis
Finansų sekretorė Ona Yozėnienė
Užrašų sekretorė
Salomeja Narkėliūnaitė

Gerai paruošto 90 m. sukaktuvinio 59-ojo Seimo Chicagoje surengėjų dalis.
Jono Valaičio nuotrauka

KONSULO ANTANO KALVAIČIO KALBA

GERBIAMIEJI SEIMO DALYVIAI:

Pradėsime šį JAV 200 metų nepriklausomo gyvenimo minėjimą įprastu mums būdu — panašiu į šeimos nario gimtadienio minėjimą, linkėdami mūsų kraštui sėkmės ir pasisekimo, siekiant kelti krašto gerbūvį ir ūgdant jame kultūrinę vertybę.

Prisiminkime ir įvertinkime mums suteiktas prerogatyvas bei privilegijas ir pareiškime padėką visiems, kurie sudarė taip palankias kraštui vystyti aplinkybes. Su dėkingumu ir pagarba prisiminkime JAV Nepriklausomybės Deklaracijos Signatarus. Prie to prisiminkime taip pat tuos taip pagarsėjusius ir reikšmingus Thomas Jefferson iršytus konstitucijon pagrindinius principus "life, liberty and pursuit of happiness". Šių principų įgyvendinimas pareikalavo stambių aukų ir pasišventimo. Jų atmintį pagerbime rimtu susikaupimu (Seimo dalyviai atsistojimu prisimena pagerbiamuosius).

Šiandien mes matome, kad inkorporuoti konstitucijoj laisvės dėsniai sudarė galimybes kraštui ekonominiai bujoti ir sukaupti milžiniškas kultūrinę vertybes. Užakcentuoti ir vykdomi konstitucijoj laisvės obalsiai paviliojo Europos ir kitų kontinentų skriaudžiamus gyventojus ieškoti prieglaudos bei užtarimo šiame krašte. Ir iš nežymios ir mažai reikšmingos anų laikų Britų kolonijos priskaitančios apie du su puse milijono gyventojų, per dvejus šimtus metų išaugo į milžinišką 230 milijonų daugiaspalvį tautų konglomeratą, sukūrusį pasaulį dominuojančią pramonę ir sukrovę neįkainojamas medžiagines ir dvasines vertybes.

Mums lietuviams, šiandien minint šią sukaktį, pravartu susimąstyti ir įvertinti visa tai, ką lietuvių tauta ir kiekvienas iš mūsų atskirai esame iš šio krašto gavę.

Jau taip vadinamame lietuvių tautos aušriname laikotarpyje. Amerikos lietuviai turėjo galimybę gyvai ir planingai dalyvauti Lietuvos atgimimo laikotarpyje. Paskelbus Lietuvą Nepriklausoma Valstybe JAV pirmoji pasiskubino suteikti Lietuvai juridinį pripažinimą. Per išties Nepriklausomos Valstybės gyvavimą naujas kraštas nuolat sėmėsi reikalingos pagalbos. Ir dabar, kai Lietuva pergyvena vergovę visa vadavimo politinė ir ekonominė akcija koncentruojasi čionais Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Šio jubilėjaus proga peršasi galvon mintis kaip mes galime atsilyginti šiam kraštui už mums suteiktas galimybes patogiai įsikurti, savo prieauglį išmoksinti ir naudotis tomis laisvėmis, dėl kurių milijonai, tame skaičiuje ir desėtkai tūkstančių lietuvių, paaukojo savo gyvybes. Atrodo, kad kraštui geriausiai atsilyginsime, jei šiandien šio minėjimo metu atnaujinsime savo ryšią laikytis konstitucijoj nustatytų

nuostatų, gerbti kitų išitikinimus, neperžengiant duotų mums laisvės ribų. Savą meilę ir pagarbą kraštui išreiškime gražios amerikiečių patriotinės giesmės žodžiais: "America, the Beautiful".

Prašysiu Metropolitan Operos Solistą Algirdą Brazi, S.L.A. 228 Vyrų Kuopos narį, praveisti šią giesmę, o visus delegatus jam pritari. (Delegatai pritaria)

(A. Kalvaitis padėkoja solistui ir publikai už puikiai sugiedotą giesmę.)

Konsulas A. Kalvaitis toliau kalba: Šiame sukaktuviniame Chicagos Seime mes minime ne tik JAV dviejų šimtų metų sukaktį. Šiandien mes švenčiame ir mūsų Susivienijimo 90 metų gyvavimo sukaktį.

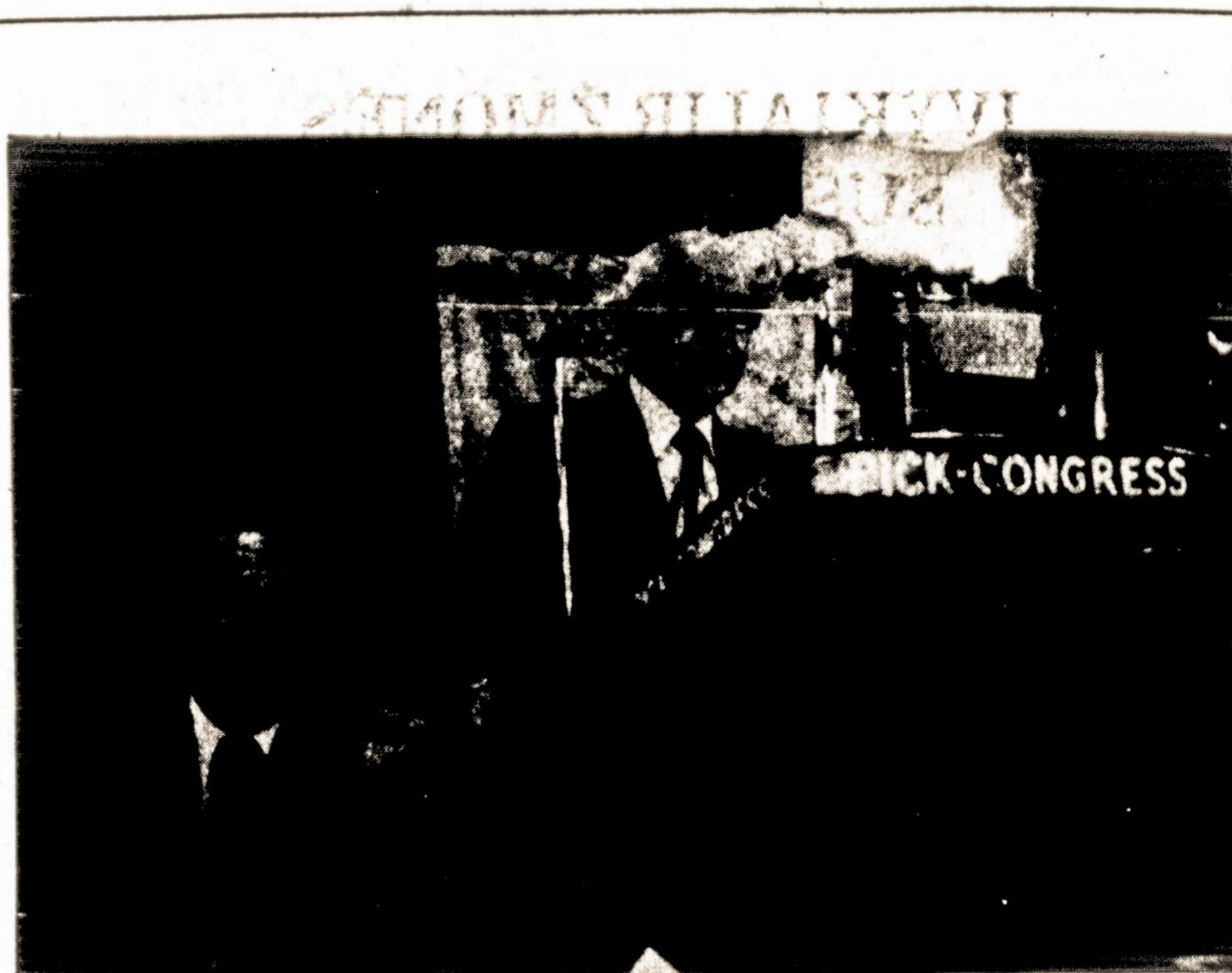
1886 metais balandžio 17 d. t. y. prieš 90 metų Lietuviškojo Balso būstinėje New Yorke gimė dabartinio mūsų Susivienijimo steigimo mintis: susirinkime anų laikų žymus veikėjas Pijus Paseckas kreipėsi į dalyvius šiais žodžiais. Cituoju jo žodžius: "Neesmi užmuštas (suprask — aklas) patriotas — sakė jis — bet be vienybės — kito kelio aš nematau". Todėl visiems lietuviams, kaip Suvienytų Amerikos Valstijų taip ir Anglijos sakau — vienykimės.

Tomas Astrauskas, žinomas anų laikų istorikas šiaip apibūdina lietuvių dvasinę ir kultūrinę būklę. Cituoju jo žodžius ir vartojamą kalbą "Susivienijimo sumanytojai į Susivienijimo tikslą žiūri gal ir nevisai ryškiai, bet labai plačiai. Per Susivienijimą jie mano ne tik pavienius savo tautos žmones sušelpiti reikalui atėjus, bet ir visą tautą aukščiau pakelti kultūroje, doroveje ir apšvietime, kad jos susilygintų su kitomis apšviestomis tautomis".

Šie pagrindiniai principai, nuskaityti šiu dviejų anų laikų veikėjų padėjo pamatus mūsų organizacijai, išaugusiai ne tik į finansiniai pajėgiausią lietuvišką organizaciją, bet nustatė gaires kultūrinei ir socialei lietuvių tarpe veiklai.

Susivienijimo Kuopos, augant ir bujojant Susivienijimui, išbarstytos po plačias JAV valstijas ir Kanadą buvo ir yra tam tikros kultūrinės ir socialės celės, kuriose vyko ir dar dabar, gal šiek tiek sumažėjus, tebevyksta kultūrinė veikla.

Plačiau šia tema ir JAV 200 metų jubilėjaus proga mes turėsime progos išgirsti Lietuvių Išėivijos Veterano — didelio Patrioto paskaitą. Mes esame laimingi turėdami savo tarpe Lietuvos Knygnešio sūnų tarpiai bendradarbiavusių su šviesios atminties dr. Jonu Šliūpu. Nors daugumą savo metų — apie 40 metų — jis paaukojo Dėdės Samo Imigracijos Įstaigoje, bet savo nenuilstama plunksna jis išėivijai ir Lietuvai suteikė neįkainojamą patarnavimą, analizuodamas tautines ir kultūri-

Konsulas Antanas Kalvaitis ir žurnalistas Vytautas Širvydas

V. Noreikos nuotr.

nes problemas, sakyčiau visuose lietuviškuose laikraščiuose. Jam buvo ir tebėra artimos Susivienijimo problemos.

Gerbiamas Prezidente, SLA Pildomosios Tarybos nariai, Gerbiamosios Seimo Delegatės ir Delegatai turiu garbės Jums pristatyti redaktorių-žurnalistą S.L.A., idėjos puoselėtoją Vytautą Širvydą. (Pabaigus Vytautui Širvydai kalbėt, A. Kalvaitis už paskaitą pareiškė padėką.)

Toliau Kalvaitis kalbėjo ir Amerikos garbei sugiedojo puikią America the Beautiful giesmę. Dabar, paminėjęs mūsų organizacijos 90 metų sukaktį, užtrauksime lietuvišką giesmę "Lietuva, Brangi Mano Tėvynė", prašysime p. Algirdą Brazi praveisti ir šią glėsmę, o abu minėjimu baigdami, užtrauksime giesmę kreipiantis į Aukščiausiąjį sugiedodami "God Bless America". (Minėjimui Seimo vadovavimą grąžina prezidentui P. P. Dargiui.

ĮVYKIAI IR ŽMONĖS SUSIVIENIJIME

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

[90 metų sukaktuviniame S. L. A. 59-ajame Seime Chicagoje Vytautas Širvydas skaitė paskaitą iš S. L. A. ir Amerikos lietuvių istorijos. Širvydas yra veteranas žurnalistas, knygnešio Juozo O. Širvydo, buvusio Vienybės Lietuvininkų redaktoriaus, sūnus].

S. L. A. gimė be moterų, dabar moterų daugiau

Įdomu, kad prieš 90 metų Sheandoah, Pa., to meto Amerikos lietuvių sostinėje, gimdant Susivienijimą, vienuolika seimo delegatų-gimdytojų smarkiai susibarė dėl klausimo, ar priimti moteris. Visu griežtumu nutarė nepriimti. Ir Susivienijimas gimė, kaip Jokūbas iš Izaoko, be moterų...

Tačiau mūsų tautos dainius Maironis mums posmavo, kad "mainos rūbai margo svieta" ir "nesulaikysi upės bėgimo". Prieš ketveris metus S. L. A. 57-asis seimas Floridoje patvirtino Pildomąją Tarybą, kurioje moterų jau buvo dvi, vyrų penketas. Šiandien sveikiname S. L. A. Pildomąją Tarybą, kurioje moterų visu šimtu nuošimčių daugiau, o vyrų beliko tik trejetas... Ir lengvu jumoru sukame galvas, ar čia vyrai palaiminti tarp moterų, ar moterys tarp vyrų...

Pagaliam gimsta S. L. A. istorija

Šiaip ar taip, tie Amerikos lietuviai, kurie brangina savo šimto metų išėiviską istoriją dviejų šimtų metų valstybę mininčioje Amerikoje, šiandien nuo širdies

sveikina Susivienijimo Pildomosios Tarybos ir vyrus ir moteris už išleidimą naujos S. L. A. Istorijos, nes iki Pirmojo pasaulinio karo Susivienijimo istorija tai yra mažybė visų Amerikos lietuvių istorija.

Gaila, vaikas, sakoma, dar neturi tinkamų vystyklų, todėl šiandien publikai dar nepristatomas, bet, atrodo, bus gražus, įvairus ir netaip jau liesas.

Pirmąją S. L. A. Istoriją prieš 60 metų teko išnešioti devynerius metus, naujoji paėmė dvylika. Garbė Pildomajai Tarybai už ištervę, o nariams už kantrumą!

Kokia turi būti istorija

Istorijų yra daug. Pasakojama, kad vienas galingas valdovas senovėje užsimanė savo vardą įamžinti, parūpindamas plačią istoriją apie žmogų bendrai. Užkinkė visus savo didelės valstybės išminčius rašyti, ir šie prirašė, kad rankraštį vos devyni kupranugariai tepanešė. Valdovas smarkiai supyko: "Kas turės laiko tokią plačią istoriją skaityti? Trumpinkite!" Išminčiai vėl galvas suko ir vis valdovui neitiko, iki galiausiai vienas pirštu

(Tęsiama 9 pusl.)

ĮVYKIAI IR ŽMONĖS SUSIVIENIJIME

Vytautas Sirvydas

(Tęsiama iš 8 pusl.)

dūrė į akį, trumpai parašydamas: "Žmogus gimsta, gyvena ir miršta".

Kad Susivienijimas gimė — žinome. Kad gyveno — liudija trijų autorių ir techniškojo redaktoriaus naujoji jo istorija. O apie mirtį, ar gi čia vieta kalbėti, žiūrint į jus, 59-ojo seimo delegatus, iš daugelio kolonijų suvažiavusius į "Vėjų miestą", toli gražu ne vėjiškai svarstyti labai gyvo Susivienijimo sveikatą bei ateitį?

Žmogaus organizacijoms, gal būt, lemta gyventi amžių kaip žmogus, reiškia, atsirasti, užaugti ir sunykti. Bet apie Susivienijimą šiandien tik viena daina, kurią kada tai labai mėgo stovyklose Vokietijoje: "Tiktai ne šiandien, tiktai ne šiandien!" Lietuviai stovyklose tada buvo pradę savo tėvynę, bet ne gyvenimo viltį.

Kiek Susivienijimas dar gali augti?

Gyventojų surašymo statistika skelbia, kad 1970 m. Amerikoje gyveno 76 tūkstančiai Lietuvos gimusių ir trisysk daugiau, būtent, 255 tūkstančiai čiagimū lietuvių. Tokio kieto istorinio fakto akivaizdoje, kuris raudono kraujo lietuvis, kad ir su žilais plaukais, drįstų apie sunykimą galvoti, juoba, kad prieš akis stovi darbas šiuos šimtus tūkstančių įjungti į Susivienijimą nariais, nes dabar tepriklauso mažiau negu dešimt tūkstančių?

Mūsų kalbos, tad tegu gieda Maironio giesmę naują, kurią, sakė, tik jaunimas tesupras. Tiesa, to jaunimo dauguma šiandien geriau supranta angliškai, bet ne jau neturimė talentų, nei drąsos prie jo priėmimo ir įtikinti, kad "Lietuviais esame mes gimę", arba angliškai:

Lithuanians we were born,
Let's be them until death!
Birth gave us this high honor,
Let's keep it till last breath!

Šią pagrindinę kiekvieno Amerikos lietuvių gyvenimo pareigą geriausia yra eiti, būnant Susivienijimo nariu. Kiekvieną naują dieną pradėdami, pasiklauskime: "Mano gyvenimo saulutei užgesus, ką nusinešiu į glėbį nakties?" Pasirūpinkime, kad atsaku būtų: "Dariau viską, kad 90 metų sulaukęs Amerikos lietuvių Susivienijimas sulauktų dar kitų 90!" Todėl prie darbo, aukštaičiai, prie darbo prie darbo žemaičiai, prie darbo visi Amerikos lietuviai!

Kokios mūsų pareigos

Susivienijimas šimtu dešimt metų jaunesnis, negu Amerikos demokratinė valstybė. Paskutiniu dešimtmėčiu gyveno nemalonų narių skaičiaus kritimą. Šalia to, mūsų mažos tautos laisvės balso pasaulis neklauso. Bet ir pati Amerika juk nelengvas dienas gyvena. Turi milijonus, kurie savo gyvenimu krašto jokiū būdu ne stiprina, tačiau, kiti milijonai ištikimai vairuojasi Amerikos pradininkų tėvų konstitucionijai įrašytais principais ir gyvena vilti-

mi, kad po ilgos nakties ateis šviesi diena. Jie brangina prezidento Kennedy patarimą: Do not ask what America can give you, rather ask what you can give America.

Vilties bei ryžto nuotaikas išsineškime ir mes iš 59-ojo seimo. Paskleiskime jas tarp virš trijų šimtų tūkstančių Amerikos lietuvių su žinia, kad Susivienijimas Lietuvių Amerikoje gyvas, gyvena ir nori gyventi! Įkvėpimu tegu būna išleistoji, lietuvių ir anglų kalba, naujoji jo istorija ir jo, galima sakyti, konstitucijos principas, kurį Jonas Šliūpas bene tiksliausiai nusakė, kad Susivienijimas gimė 1886 metais "Kelti mūsų tautystę", arba, angliškai "To uphold our nationality".

Didelės pastangos pagimdė istoriją

Kai S. L. A. prezidentas Povilas P. Dargis atsiklausė, ar apsiimčiau, kaip vienas naujosios S. L. A. Istorijos autorių ir senas, nuo 1903 metų Amerikos lietuvis, patenkinti Pildomosios Tarybos pageidavimą, kad gerbiamiems seimo delegatams pristatyčiau Amerikos 200 metų ir Susivienijimo 90 metų sukakties temą, tai apsiėmiau, bet pagalvojau, ar mano plaukai, jau tiek žili dar labiau nepražils nuo rūpesčio tinkamai uždavinį atlikti. Užvis labiausiai troškau iškelti senųjų Amerikos lietuvių vaidmenį, nes jie tautinį darbą dirbo labai sunkiose sąlygose. Juk gerai žinoma, kad senieji Amerikos lietuviai yra tie, kurie prisimena, kada Amerikos doleris buvo doleris, o jie jį neturėjo.

Mūsų sukakties temos didingos ir gražios. Medžiagos gausu, o man skirtas laikas trumpas. Šalia to, per 60 metų būdamas mūsų spaudos žurnalistas, užsikrėčiau jos nepagydoma liga visus dalykus pernelyg išpūsti. Bet sieksiu būti atsargus, kad neišeitų žodžių krūva be idėjos, ir kad kas, poeto Miškinio žodžiais, neprikliktų: "Gulbės giesmę žąsis gieda". Trumpinsiu, it pašėlęs, tik ne tiek, kiek anas išminčius senovėje sutrumpino.

S. L. A. įvykiai ir žmonės

Viena poeto Jono Aiščio knyga pavadinta Įvykiai ir žmonės. Pakalbėkime ir mes apie įvykius ir žmones Susivienijime, norėdami trumpai pavaizduoti, kas Susivienijimas yra ir kaip Amerikos lietuviai jį tokiu padarė.

Įvykius, tačiau, jums geriau dėtytų kitas naujasis S. L. A. Istorijos autorių, dr. Algirdas Budreckis, buvęs Susivienijimo Centro sekretorius. Jis puikus įvykių istorikas. O apie žmones bene geriau pasakotų trečiasis autorius, teisininkas Antanas Diržys, pastebėjęs, kad Susivienijimo istoriją galima puikiai padalinti į prezidentų laikotarpius: pav. kun. Aleksandras Burba, kun. Jonas Žilinskas-Žilius, Pranas

Živatkauskas, Stasys Gegužis, adv. K. J. Kalinauskas, adv. teisėjas V. F. Laukaitis, adv. Fortunatas F. Bagočius, Povilas P. Dargis, nekaltant apie visų pradininką, dr. Joną Šliūpą. Juk ir Amerikos istorija dažnai jos prezidentais daloma: Washington, Lincoln, Wilson, antrasis Roosevelt ir kiti. Susivienijimo istorijoje, tačiau, būtų nusikaltimas pamiršti ir veikliusius Centro sekretorius, kaip: Tamas Astramskas, Anicetas B. Strimaitis, Petronėlė Jurgeliutė ir dr. Matas J. Vinikas.

Per mažai įvertiname praeities veikėjus

Amerikos valstybės angoje prieš du šimtus metų milžinu stovi George Washington. Susivienijimo angoje, prieš 90 metų matome jauną, milžino sudėjimo, 25 metų tautinės energijos ugniakalnį Joną Šliūpą.

Apie Washingtoną prirašyta daug biografijų, apie Šliūpą dar nė vienos. Kuomet vienas ar kitas mūsų veikėjų nukeliauja Anapus, atsiranda kas plačiau apie juos parašo, net knygą. Kiti, gyvi būdami, patys apie save daug prirašo. Bet apie Šliūpą — tyla. Nutilo jis, ir visi tyli, tartum bijodami ugniakalni apsideginti.

Nelįsiu į ugnį apsideginti nei aš, tik drįsiu pasakyti viena: kaip Washingtonas, sakoma, savo gyvenime nėra pasakęs nė vieno melo, taip Šliūpas savo gyvenime nėra nuskriaudęs nė vieno lietuvių pinigėkai. Jis degė nuolatine, ne pinigine, meile savo tautiečiams, kaip tautai.

Lietuvai patekus į Pirmojo pasaulinio karo liepsnas, kada prieš 1914 m. Kalėdas Amerikos lietuviai savo tarpe dalinosi dovanėlėmis, Šliūpas savo Pensilvanijos Scrantone leidžiamame mėnesiniame žurnale "Laisvoji Mintis" pareiškė: "Mano troškimas yra — laisva Lietuva, apsišvietę tautiečiai, prasisiekę amatuose, prekyboje, pramonėje ir moksluose." Čia tebuvo aidas žodžių, kuriuos prieš 27-erius metus, trejus metus ganą vargingai pagyvenęs pradinis ateivius, Šliūpas pareiškė savo lėšomis lenkų kalba New Yorke 1887 m. išleistoje knygelėje "Litwini i Polacy". Jis joje griežtai ir tiesmukai lenkams bei lenkuojantiems lietuviams tada drožė: "Politiniai, Lietuva nori būti nepriklausoma." Tikslui siekti, sakė, Shenandoah, Pa. 1886 m. buvo suorganizuotas visų Amerikos lietuvių Susivienijimas.

Kas Washingtonas Amerikai, tas J. Šliūpas Amerikos lietuviams

Anglams Washingtonas nebuvo patrauklus, nes amerikiečiams padėjo iš jų globos išėiti savarankiškai gyventi. Tačiau vienas jų istorikas pripažino: "Nors Washingtonas nėra šventuoju, bet buvo vyras ne eilinis ir doras". Ne šventuoju buvo ir Šliūpas daugeliui lietuvių, ypač kunigams, nes vis kurstė savarankiškai galvoti, tačiau vienas iškiliausių mūsų dvasiškių, rašytojas kun. Juozas Tumas-Vaižgantas, sykį viešai pareiškė: "Jonai, tave myliu ir mylėsiu, bet tavo raštus deginau ir deginsiu". Gaila, neparyškino, kuriuos, būtent, raštus ugniai skyrė.

Iki Pirmojo pasaulinio karo, per 46 metus į Ameriką atvyko daugiau trijų šimtų tūkstančių lietuvių, kurių tik vienas iš keturių grįžo tėvynėn. Didžioji dauguma iš laivų išlipo New Yorke prieplaukoje, kur ooste stovi didinga Laisvės statula, su aukštai iškeltu švyturiu, Europai skelbdama: "Duok man savo vargšus, o aš juos padarysiu žmonėmis!" Ir iš tikrųjų, Amerikos laisvės sąlygose, daugelis iš bereikšmių pasidarė ponais. Duryse į Susivienijimą lietuvius laukė Šliūpo aukštai iškeltas švyturis "Vienykimės, kad kelti mūsų tautystę".

Istorikas Simonas Daukantas senovės lietuvių skirstė kalnėnais ir žemaičiais. Įdomu, kad vėliausiu šimtmečiu Lietuvos lietuviai mėgo save kažkaip priskirti tautos kalnėnams (aukštaičiams), per Atlantą perplaukusiems broliams vis palikdami "žemaitiškesnes" vietas. Šliūpas jiems tai švelniai priminė 1910 m., kada buvo pakviestas pasakyti pagrindinę kalbą Chicagoje, Susivienijimo 25 m. jubiliejaus proga. Vykusiai iškeldamas Amerikos ir jos lietuvių ateivių istorinį santykiavimą, jis pareiškė:

"Pirmusyk lietuviai Amerikoje susitelkė į tokį didelį, virš šešeto tūkstančių, susirinkimą, kuriame dalyvauti man šiandien garbė. Tai parodo, kad mes, kaip tauta, brestame susipratimu ir kad vienybė mūsų tarpe didėja, o apšvieta tarpsta. Tuo visu pasidžiaugti proga suteikė 25-tas Susivienijimo jubiliejinis seimas. Kaip gi kitaip ir galėjo būti? Nors Lietuvoje lietuviai mus pašiepia, tačiau, mes, Amerikoje, gyvenome ne be naudos sau ir broliams Lietuvoje. Nemiegojome, bet dirbome. Žengėme ne atgal, bet pirmyn. Neskurdome dvasia, bet tautą išvedėme naujesnės apšvietos keliais".

Toliau sakė: "Nesistebiu, nes turėjome gerą mokytoją: šalį gilios demokratijos, didelės pramonės, milžiniškų užsimojimų ir nemokamo mokslo. Geresnės šalies nerastum atsikratyti senų prietarų ir dvasinės vergijos. Čia darbas gerbiamas, visuomenės sluoksniai lygūs, mokslas ir mokyklos laisvos. Čia tikėjimo laisvė, spaudos laisvė, draugijoms laisvė. Tai negalėjo neatsiliepti per amžius skriaudžiamai lietuvių dvasiai. Pirmyn žengėme ne žingsniais, bet šuoliais. Po 25 metų mes jau nebe tie patys žmonės, imkime kokiu nori požūriū. Esame ir šviesesni, ir turtingesni, ir labiau gerbiame taip save, taip savo tautybę".

Prie šių Šliūpo žodžių, tartų chiegiečiams prieš 66 metus, šiandien mūsų didingose sukaktuvėse nėra nei daug ko pridėti, nei atimti, nežiūrint visų dabartinių abejojimų apie Ameriką ir jos lietuvių ateitį. Vienas Šliūpo pareiškimų puikiai tinka ir Susivienijimo vaidmeniui Amerikos lietuviams: ši organizacija per 90 metų, tą 40, ar kiek, tūkstančių Amerikos lietuvių, kurie yra buvę, ar tebėra jos nariais, savo idealais vis siekdavo auklėti, jei ne turtingesniais, tai bent šviesesniais, labiau save ir savo tautą gerbiančiais lietuviams.

(Tęsiama 10 pusl.)

ĮVYKIAI IR ŽMONĖS SUSIVIENIJIME

Vytautas Širvydas

(Tęsiama iš 9 pusl.)

Lietuvos mylėtojai 1886 m. New Yorke

Vyraujančiu įvykiu Susivienijimo istorijoje yra gražaus vardo Lietuvos Mylėtojų Draugijos susirinkimas New Yorke. 1886 m. balandžio 17 d. Sakoma, į jį atėjo daugiau, negu paprastai žmonių, nes "traukė noras apkalbėti ir iširti naudą, kurią Amerikos lietuviai gautų, jei visi susivienytų".

Šliūpa ir ketverto kitų kalbėtojų išklause, susirinkusieji vienbalsiai, be prieštaravimų, nutarė Amerikos lietuvių suvienyti Susivienijimu. Vienas kalbėtojų pareiškė: "Be vienybės, kito kelio nematau: vienykimės!"

Susivienijimo istorikas Tamas Astramskas, kuris tik prieš vienerius metus Amerikoje buvo apsigyvenęs, sako, kad organizatoriai plačiai mojo: "Jie norėjo Amerikos lietuvių ne tik broliška savišalpa reikale sušelpiti, bet juos visus, kaip tautą, pakelti kultūra, dora bei apšvieta, kad drąsiai stovėtų kitų Amerikos tautybių eilėje".

To meto Amerikos lietuviuose vienytis buvo tiek jau energijos pritvinke, kad Susivienijimas gimė ne vienturčiu, bet dvyniu. Istorikas Astramskas pasakoja:

Susivienijimo idėjai pribrendus

"Vienais ir tais pačiais 1886 metais Amerikoje buvo įsteigti net du Susivienijimai. Priežastys buvo dvi: tautystė ir katalikystė. Tautystės idėja gimė pirma, ją sekė katalikystė. Prie pirmosios susitelkė pažangūs tautiečiai, prie antrosios — lenkų dvasia persiėmę atgaleiviai."

Susivienijimai gimė Shenandoah ir Plymouth, Pa.

Tautinis gimė Seime sostine vadintame Shenandoah, Pa., rugpjūčio 15 d., katalikinis — toje pačioje Pennsylvania valstijoje, tik Plymouth, Pa., lapkričio 22 d. Pirmasis buvo pavadintas Susivienijimu Visų Lietuvių Amerikoje, o antrąjį paskyrė Susivienijimu Visų Draugysčių Katalikiškų Lietuviškų Amerikoje. Į šio krikštynas buvo pakviesti ir "šėnaunais" keliami lenkiškų draugijų pirmininkai, bet nė vienas jų nepasirodė.

Pirmasis dvynis tekvėpavo trejetą metų, bet "dūšią", kaip liaudis sakytu, atidavė ne Dievuliui, bet gaivesnio kūno broliukui, kurio tėvas, Juozas Paukštis, gimimą Pennsylvania teisme Wilkes Barrėje, 1889 m. spalio 16 d. įmetrikuodamas, įrašė ne savo vaiko, bet Šliūpo dvynio vardą, pasisavindamas ir šiojo paskelbtus broliškos savišalpos principus.

Tautinės Vienybės dvasia

Šiuo laikotarpiu Amerikos lietuvių scena persitvarkė naujoms dramoms vaidinti, kurių viena visu platumu ir buvo suvaidinta penkta-

jame Susivienijimo seime 1890 m. Čia pirmusyk vaidintoju išėjo Šliūpo iniciatyva, nuo persekiojimų už lietuvių Lietuvoje, Amerikon atkviestas stambus katalikų veikėjas kun. Aleksandras Burba, kuris pamokslu seimo delegatams bažnyčioje pareiškė ir savo būsimo tautinės veiklos gaires — kad tautinė vienybė tuo metu yra našiausias mūsų tautai dalykas.

Tuo tarpu medicinos studijuoti į Maryland universitetą įstojęs Šliūpas Baltimorėje 1889 m. gruodyje suorganizavo kitą Amerikos lietuvių tautiniai suburti draugiją — Lietuvių mokslo — kurios "ieškiniu", kaip jis sakė, bus "platinti apšvietimą ir mokslus lietuvių kalba, taip gaivinti meilę lietuvių tautai, taip pat suteikti joms šauningų Amerikos lietuvių, kad būtų lietuviškų reikalų sargyba. Tolimoje Bulgarijoje gyvenęs dr. Jonas Basanavičius, apie draugiją išgirdęs, prisiuntė šimto aukso frankų auką.

Tautiečiai pirmieji ir lenkininkai atgaleiviai

Iš dvylikos penktojo seimo delegatų 1890 tik keturi teturėjo neginčijamus mandatus ir buvo susipratę lietuvių. Seime tuojau pasireiškė dvi, viena su kita nesuskaldytos frakcijos, kurias istorikas Astramskas pavadino "tautiečiais pirmieji" ir "lenkininkais atgaleiviai". Vadais stoji to meto vienintelių dvių lietuviškų laikraščių leidėjai — redaktoriai, Vienybės Lietuvninkų — Juozas Paukštis ir jo pastogėje sušilęs, bet į Mahanoy City nusikėlęs savo Saulę leisti Dominikas Bačkauskas. Kun. Burbos perkaltėtas, Paukštis jau stovėjo tautinėje pusėje.

Redaktorių karas

Amerikos lietuvių visuomenėje vienas karas, kuriam Baigiamojų akto net neplanuojama, tai yra mūsų redaktorių tarpusavio naminis karas. Kartais šaltas, kartais karštas. Pirmiausia jis labai karštu išsižiebė tarp Šliūpo Lietuviškojo Balso New Yorke ir Juozo Paukščio—Bačkausko Vienybės Lietuvninkų Plymouth. Jei savo nuo to dienų tebevykstančiam karui mūsų redaktoriai kada nors ir pasirašytų Baigiamąjį aktą, tai tikrai jo nepildytų, kaip Maskva ir Vakarai nepildė savojo, pasirašyto Helsinkiuose.

Pildomoji Taryba išrinkta traukiny

Karas smarkiai vėl išsiliepsnojo penktajame seime. Perkūniškų ginčų griausmuose vis dėlto buvo nutarta parašyti Susivienijimui naują konstituciją, kurioje tautiniai reikalai aiškiai stovėtų pirmoje vietoje. Tačiau sprogimo neišvengta, priešus rinkti Centro valdybą. Ginčijamų mandatų delegatai, kuriems

buvo leista posėdžiuose dalyvauti, reikalavo kandidatais statyti ir ne narius.

Plačiaburnio Bačkausko bedieviais apšaukti ir kantrybės netekę tautiečiai iš salės išėjo ir, iš Mahanoy City į Plymouthą namo važiuodami, apsižiūrėjo, kad turi ir teisę ir kvorumą Centro valdybai išrinkti. Tokiu būdu, pirmusyk Susivienijimo istorijoje Pildomoji Taryba buvo išrinkta dardančiame vagonė. Prezidentu išskeltas kun. Burba, sekretorium M. Vilkauskas, išdininku Silvestras Paukštis. Susivienijimui prasivėrė durys į plačią ir gražią lietuvišką ateitį.

Organe Vienybėje Lietuvninkų prezidentas kun. Burba netrukus paskelbė naują valdybą ir naują konstituciją, kurioje prie vardo Susivienijimas Lietuvių Amerikoje pridėjo žodį "katalikų", bet nepadarė žygių tai ir čarteryje ištaisyti.

Pirmoji Amerikos lietuvių istorija

Penktasis Susivienijimo seimas, galima sakyti, pabaigė tai, ką Šliūpas savo Lietuviškuoju Balso ir knygele "Litwini i Polacy" pradėjo. Sekantis po kun. Burbos Susivienijimo prezidentas kun. Jonas Žilinskas, rašydamas pirmąją Amerikos lietuvių istoriją "Lietuviai Amerikoje" 1898 m. sakė:

"Į tris metus, 1890-1893, Amerikos lietuvių nuo lenkų jau buvo atspalaidavę ir buvo atskira tauta. 'Mes patys nejutome, kaip patapome lietuviams', kalba apie tuos laikus dabar ne vienas iš lietuvių".

Lietuvių kova su lenkuojančiais

Kaip anglams nebuvo malonus amerikiečių pasitraukimas savarankiškai gyventi, taip Amerikos lenkams nebuvo malonus lietuvių pasitraukimas iš jų unijos. Norėdami išlaikyti nesuskaldytą Jungtinių Valstybių Amerikoje uniją, amerikiečiai net ketverių metų kruvino civilio karo nepabūgo. Amerikiečiai lenkai, aišku, kruvino karo lietuviams skelbti negalėjo, tad pasitenkino piktu žodžių sūviu.

Savo pranešime apie Lietuvių mokslo draugijos 1891 m. veiklą, Šliūpas paskelbė lenkų kalba jų Gazetos z Nanticoke vedamąjį antraštę "Vienybė — Burba. Vienybės ir Burbos šunies staigumai". Įpykęs lenkas kunigui prikišo: "Tu šėtonas žmogaus pavidalu. Tu juoda 'dūšia'. Tu visuomenės atmata ir tautos išdavikas. Tu Maskvai pasidavęs šnipas. Kur tavo sąžinė?"

Kun. Burba įsirašė į Šliūpo Lietuvių Mokslo Draugiją

Kunigo sąžinė jį nuvedė iš Plymoutho, kur klebonavo, nuvažiuoti į Baltimorę, ir devynių kitų lietuvių draugėje, įsirašyti nariu į Šliūpo Lietuvių Mokslo draugiją. Jis jai patarė neapsiriboti vien Baltimore, bet kurti kuopas kitose kolonijose. Patarimas buvo Šliūpo priimtas. Netrukus susidarė šešetas kuopų, kurios visos įstojo į kun. Burbos vadovaujamą Susivienijimą ir atvedė eilę susipratusių lietuvių, pavyzdžiui, būsima Centro sekretorių ir istoriką Tamą Astramską, būsima išdininką Tamą Paukštį, laikraštiniuką Vincą Daukšį, ir kitus, ju tarpe būsimo Rusijos Dumos atstovo ir būsimo dr. Šliūpo žento, Martyno Yčo, tėvą.

Šeštasis Susivienijimo seimas gimtame Plymouth 1891 m. buvo pirmutinis Amerikos lietuvių tautinės vienybės paparčio žiedas. Pirmininkavo katalikinio dvynio tėvas Juozas Paukštis, sekretoriavo Lietuvių mokslo draugijos sekretorius Vincas Daukšys. Abi organizacijos posėdžiavo gretimai ir keli delegatai buvo tie patys. Susivienijime buvo 244 nariai ir \$428 ižde.

S. L. A. vadovybė kovojo už Nepriklausomą Lietuvą

Tautinė vienybė Amerikos lietuvių istorijoje yra retas deimantas. Antrusyk sužibo tik po septyniolikos metų, kada vienuolika šimtų delegatų iš įvairių plačios Amerikos draugijų, 1918 m. kovo 13-14 d. vienbalsiai nutarė remti Vasario 16 Vilniuje paskelbtą nepriklausomą Lietuvos valstybę ir išrinko Egzekutyvų Komitetą iš Tautinės ir Katalikų tarybų narių dirbti Washington, kad ši valstybė būtų oficialiai pripažinta. Į komitetą pateko seni Susivienijimo veteranai dr. J. Šliūpas ir kunigas, jau ne Žilinsku besivadinas, Žilius. Reikalų vedėju ir sekretorium netrukus buvo paskirtas dr. Matas J. Viniakas, kuris vėliau, nuo 1932 m. iki mirties 1961 m. buvo Susivienijimo Centro sekretorium, miręs šias pareigas eidamas. Delegacijoj prašyti prezidento Wilsono pripažinti nepriklausomą Lietuvą buvo ir Susivienijimo organo Tėvynės nuo 1911 m. redaktorius Karolis Vairas Račkauskas.

Pagrindai ALTui Pittsburgh, Pa.

Trečiusyk Amerikos lietuvių tautinės vienybės deimantas sužibo 1940 m. Pittsburgh, Pa., kada nutiesti pagrindai Amerikos Lietuvių Tarybai kovoti už nepriklausomos Lietuvos atstatymą tarptautinėje arenoje. Susivienijimas tapo jos stipriausiu nariu ir tebėra iki šių dienų. Amerikos lietuviui liūdna darytis iš savo istorijos išvadą, kad jis tik tada broliškai vienas kitam ranką paduoda, kada tauta pavojuje.

Kaip kapitalizmą, sakoma, neišvengiamai grauzia komunizmo kirminas, taip Amerikos lietuvių neišvengiamai grauzia skaldymosi kirminas, kurį jau pastebėjo chicagietis Juozas Adomaitis, Dėdė Šernas, kada vedamuoju Antano Olšausko "Lietuvoje" 1897 m. rašė: "Kad tarp mūsų nėra vienybės nei solidarumo, tai, rodos, kiekvienas mato. Užtenka kur nors sūeiti didesniai lietuvių pulkeliui, pirmiausia pasiskirsto į dvi partijas, dievotų ir bedievių, neužkenčiančių vieni kitų".

Nežiūrint skaldymosi, S. L. A. augo

Skaldymosi kirminas pakėlė galvą, Susivienijimą gimdant dvyniu. Nuo to dienų jo partizanai, žinomi įvairiais vardais, bet pagrindinė dvasia — neužkėsti vieni kitų — ta pati. Vardai visoki, bet vienu kitiems neapkentimas tas pats.

Todėl ir Šliūpo-Burbos tautinė vienybė neišgyveno nė trejeto metų. Mūsų istorikai dalyko dar nėra pilnai išaiškinę, bet sutartinai veikę kun. Burba ir dr. Šliūpas pradėjo vienas kitą viešai niekinti. Daktaras

(Tęsiama 11 pusl.)

TĖVYNĖ, 1976 m. rugsėjo-Sept. 3

IVYKIAI IR ŽMONĖS SUSIVIENIJIME

(Tęsiama iš 10 pusl.)

Vytautas Širvydas

išbraukė kunigą iš Lietuvos Mokslo Draugijos, o kunigas daktarą iš Susivienijimo. Astramsko žodžiais, užvirė baisi kova tarp šliūptarnių ir kryžiočių".

Susivienijimo ūgio, kova, tačiau, nepristabdė. Aštuntojo seimo 45-iems delegatams raportuota 1,173 nariai, o pomirtinė nuo šimto buvo pakelta iki pusantro, ir prižadėta, nariams gausėjant, įvesti \$300 ir \$500 laipsnius.

Lietuvos istorija lietuvius sustiprino

Agitacijai įrankiu kun. Burba naudojo skleidimą Lietuvos istorijos. Jis tvirtai tikėjo, kad išeiviai, susipažinę su savo tėvynės istorija, taps sąmoningais lietuviais, rašysis prie Susivienijimo ir dirbs lietuvių labui. Todėl organe skelbė platokus straipsnius apie Lietuvos istoriją, o iš prof. Volterio Petrapijlyje gavęs Daukanto raštų, Susivienijimo lėšomis išspausdino ir nariams išdalino jo Būdas senovės lietuvių kalnėnų ir žemaičių (1892 m.). Iš profesoriaus gavęs kitų rankraščių, prikalbino Juozą Paukštį išleisti du Daukanto Lietuvos Istorijos tomus, pirmąjį 1893 m. antrąjį 1897 m. Kun. Burba kvietė visus Amerikos lietuvius būti Susivienijimo nariais, nežiūrint savo kilmės iš tuometinių Kauno, Suvalkų, Vilniaus gubernijų, ar Rytų Prūsijos. Sakė, visi esame vienos motinos Lietuvos vaikai ir visiems privalu rūpėti lietuvių labas.

Tokia tautine dvasia ketverius metus Susivienijimą pavairavęs, kun. Burba toliau nebenorėjo kandiduoti į prezidentus ir vietą užleido kun. Jonui Žilinskui, pavesdamas jam 59 kuopas ir du tūkstančių narių.

Apdrauda — ryšys

Naujasis vadas pareiškė, kad, greta meilės tėvynei, stipriausiu patraukimu gauti narių ir juos prilaikyti, busias piniginis ryšys. Susilaukė kun. Burbos priekaišto, kad iš lietuvių tvirtovės Susivienijimą nori padaryti apdraudos bendrovę. Kun. Žilinskas teisinosi, sakdamas, jei Susivienijimas nebus pritaikytas Amerikos lietuvių gyvenimui, tai nepritrauks didelių būrių lietuvių, be kurių, sakė, ir didžiausia tėvynės meilė, nedaug naudos tautai teneštų. Istorikas Astramskas čia pastebė: "Susivienijimas įėjo į naują gyvenimo tarpsnį, kuriame tikslu buvo statoma ne vien tautos, bet ir pavienių lietuvių gerovė".

Pirmiausia, sutvarkyti mokesčiai. Seniau duoklės būdavo išrenkamos nariui mirus, todėl nusidelsdavo pomirtinių išmokėjimas. Kun. Žilinskas pravedė \$2 metinį mokesį, sumokamą iš anksto. Tokiu būdu atsirado galimybių kaupti kapitalo pomirtinėms į atsargos fondą.

Svarbiausiu šio laikotarpio įvykiu buvo organo Tėvynės įsteigimas.

Pirmasis numeris pasirodė žurnaliuku 1896 m. sausyje ir buvo mouth, Pa., Vienybės Lietuvninkų spaustuvėj redaktorius, SLA prezidentas kun. Žilinskas tada gyveno gretimame Mt. Carmel, Pa. Pirmuoju vedamuoju pareiškė tokią programą: "Susivienijimo organas, kaip ikšiol, bus skradžia pripildytas straipsniais pilnais karštos meilės nuvargintai mūsų tėviškei Lietuvai. Mylėsime Ameriką, mūsų priimtą motiną, bet labiau mylėsime ir didesnio labo geisime tikrajai motinai Lietuvai. Amerikiečiais būsime dėl to, kad Amerikos duoną valgome, o lietuviais — kad iš Lietuvos esame kilę. Amerikoje Lietuvą starysime tik tiek, kiek ji prisidės statyti tikrąją mūsų vienatinę tėvynę Nemuno pakraščiais".

Pakėlė kultūrinį lygį ir politinę veiklą

Kun. Žilinskas mylėjo dailiąją literatūrą ir Tėvynėje paskelbė nemaža jos kūrinių, įskaitant gražių vertimų iš poeto Adomo Mickevičiaus. Jis buvo istorikas. Parašė pirmąją Amerikos lietuvių istoriją "Lietuviai Amerikoje", ir nemaža straipsnių apie Lietuvos senovę ir tautos kilmę. Jis buvo visuomenės veikėjas. Būdamas pirmininku komitetui suruošti Lietuvių skyrių Pasaulinėje parodoje Paryžiuje 1900 m. jis, talkinant dr. Šliūpui ir kitiems, sutelkė arti \$3,000 aukų ir suieškojo veikėjų Lietuvoje skyrių įrengti bei per pusmetį tvarkyti. Ta proga parašė ir išleido pirmąją, ir kol kas vienintelę iki tada Amerikos lietuvių išleistųjų knygų ir laikraščių bibliografiją. Vėliau ir vėl su dr. Šliūpu, didžiojoje amerikiečių šventėje, Washingtono gimtadienyje, 1906 m. vasario 22 d. sušaukė pirmąjį Amerikos lietuvių politinį seimą pritarti Lietuvos autonomijos reikalavimui, kurį iškėlė Didysis lietuvių seimas Vilniuje 1905 m.

Tačiau skaldymosi kirminas ypatingai šiuo momentu išsismarkino graužti, nes jį riebiai penėjo Amerikos lietuvių kultūrinis atsilikimas nemokėti pagerbti kito lietuvių skirtingą nuomonę. Pakantos vietoje viešpatavo neapykanta.

Stoka inteligentijos

Kultūrininkui kun. Žilinskui Susivienijime dirbti pasidarė ne tik sunku, bet neįmanoma. Todėl pasitraukė, neva sveikatos sumetimais, užleisdamas vietą kitam kunigui Antanui Kaupui, kuris pareiškė: "Vaidai ne dėl to, kad nuomonėmis skiriamės, bet dėl to, kad kiekviena partija turi savo siekius ir nori Susivienijimą jiems nukreipti. Jei Susivienijimas vien pomirtinių uždavinį turėtų, barnių nebūtų".

To meto mūsų katalikų didžiausia kultūrinė silpnė buvo stoka inteligentiškų vadu, ypač kunigų ir

pasauliečių. Jau antrame Susivienijimo seime 1887 m. Šliūpas iškėlė, kad iš dvylikos tuomet Amerikoje veikusių lietuvių kunigų tik vienas buvęs geras, o kiti, ar savanauzdžiai, ar lenkininkai. Bet Susivienijimą valdyti norėjo.

Kun. Kaupas buvo vienas inteligentiškiausių, tik, gaila, nėjo su kun. Žilinsku ar kun. Žebriu, dviem Susivienijimo Garbės nariais, kurie buvo įgiję pagarbos net tarp tų sąmoningų lietuvių, kuriuos paprastai vadindavo "nepraktikuojančiais katalikais". Vieton kažkodėl palinko kun. Antano Miluko įkalbinimas, o apie šio sugebėjimą rimtai visuomenės reikalais susigaudyti jau kun. Burba sykį suabejojo vieno Susivienijimo seimo metu, kada kun. Miluko, kaip seimo sekretoriaus, surašytas protokolas niekur ne pasirodė ir buvo netiksliai paruoštas.

Stoka pasitikėjimo

Politinis klimatas Susivienijime pasidarė toks, kad pirmame šio šimtmečio seime kun. Kaupas tik trijų balsų persvara buvo išrinktas organizacijos prezidentu, pagal įgyvenusią tradiciją, kad tik kunigas privalo juo būti. Sekančio, 1901 m. seimo išvakarėse Centro sekretorius Tamas Astramskas atvirai organe nariams pareiškė: "Susivienijimui liko du keliai: būti tautiniu ar bažnytinu". Drama, reiškia, jau buvo parašyta, rolės išdalintos, teliko tik ją suvaidinti.

Pe Susivienijimo skilimo

"Katalikų" iš Susivienijimo išėjimo eigą paliksime pasiskaityti naujoje SLA Istorijoje. Iš 1400 narių teliko 610. "Katalikai" suorganizavo naują organizaciją vardu Susivienijimas Lietuvių Rymo Katalikų Amerikoje, kuriai išėmė čarterį Wilkes Barre, Pennsylvania 1906 m. sausio 6 d. Nors čarteryje neįrašė, bet šio Susivienijimo 1958 m. konstitucijos laidoje pareiškiamas: "Nariais tegali būti praktikuojas katalikų tikėjimą".

Septynioliktame seime Bostone visi juto išlaisvėjimą, tartum, iš despotizmo. Būrelis baltai, it gulbės, pasirėdžiusių lietuvių, suderintu maršu per salę nešė gėlių vainiką scenoje sėdinčią valdybą, dainuodamos nežinia kieno sukurtą sveikinimo giesmę seimui:

Be despotų lai gyvuoja čionai mūsų tautai
Skaisti, rami, tebujoja, kaip žolynuos rūta.
Garbus seime mūsų tautos, būdamas be prietarų,
Meldžiam, primk dovanėlę nuo Lietuvos Dukterų.

Scenoje kabojo P. Vileišio iš Vilniaus parūpintas Lietuvos žemėlapis, ir buvo išstatyti kunigaikščių Vytenio, Gedimino ir Vytauto paveikslai bei dr. Vinco Kudirkos portretas.

Svietiškiems vadovaujant, SLA atgijo

Naujuoju laikotarpiu Susivienijimo prezidentais yra buvę: waterburietis Jonas Tareila, šenandorietis P. Birštonas, laikraštinkininkas Vincas Jokūblynas, scrantonietis Pra-

nas Živatkauskas, chicagietis M. J. Damijonaitis, mahanojietis Stasys Gegužis, bostonietis Fortunatas F. Bagočius, baltimorietis teisėjas Vincas Laukaitis, bostonietis advokatas Kazys J. Kalinauskas. Nuo 1952 m. prezidento pareigas eina kitas Pennsylvania sūnus, pittsburgietis Povilas P. Dargis. Kiekvienas į Susivienijimą įdėjo savo širdį ir valią.

Ypatingu idealistu buvo Pranas Živatkauskas, dr. Šliūpo kaimynas Scrantone. Susivienijimo prezidentu buvo išrinktas dasyk: 1909 ir 1911-1912 metais. Jam teko nedėkingas uždavinys įgyvendinti Amerikos valdiškų apdraudės įstaigų pareikalautą duoklių sumoderninimą, kad būtų mokama ne nuo galvos, bet pagal įstojančio nario amžių. Cia savo gabia plunksna padėjo Tėvynės redaktorius Račkauskas. Tačiau kirminas skaldytis ir mūsų redaktorių amžinasis naminis karas, iš SLA vistiek atitraukė virš 5,000-narių, kurių dauguma, be abejojimo, vėliau sugrįžo.

Mūsų Enciklopedija rašo: "Visuomeninis darbas Živatkauskui buvo svarbesnis negu jo verslai, todėl turto nesusitaupe ir gyvenimą baigė skurde." Tolygiai gyvenimą baigė ir kitas Amerikos lietuvių idealistas Juozas Adomaitis-Sernas, daugelio Susivienijimo komisijų, ypač literatinių, narys.

Vinco Jokūbino nuopelnas

Prezidentas Vincas Jokūblynas, kaip kun. Žilinskas, buvo ramus kultūrininkas ir buvo priverstas per anksti pasitraukti. Bet suspėjo, dr. Šliūpui talkinant, parašyti laišką, SLA prezidento vardu, Komercijos departamentui Washingtone priminti, kad kas dešimtį metų daromuose valdiškuose Amerikos gyventojų surašymuose nėra lentelės lietuviams. Nuo 1910 m. ši lentelė buvo įvesta, ir Jokūbino dėka Amerikos lietuviai nuo tų laikų turi šio kokią tokią savo statistiką Amerikoje.

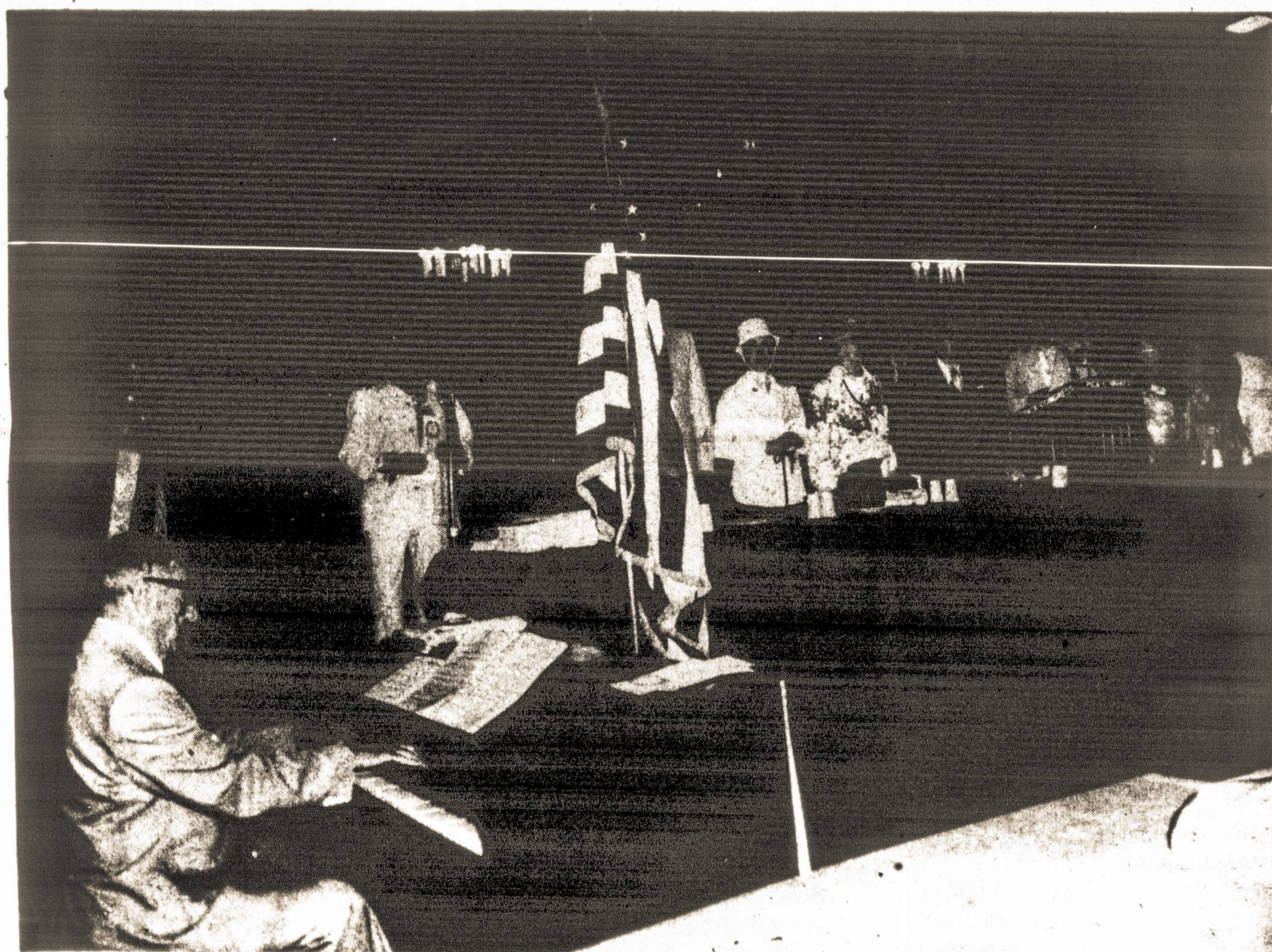
SLA prezidentų įnašas

Stasys Gegužis į Amerika atvyko vieneri metai prieš Susivienijimo gimimą ir SLA prezidentu išstarnavo gana ilgai — 18 metų. Jis buvo Pennsylvania sūnus, kur Susivienijimas gimė, o Pennsylvania reiškia, be plieno, ir antracitą, kurį Amerikai kasė ir tebekasa tūkstančiai lietuvių, jų tarpe daug Susivienijimo narių. Antracitas duoda energiją, šviesą ir šilumą — dalykus, kuriuos Susivienijimui nešė Gegužis, o dabar ilgiausiai neša prezidentu tarnaujantis kitas pennsylvanietis Povilas P. Dargis.

Advokatas Fortunatas F. Bagočius į Ameriką atvyko po dvejų metų "katalikams" pasitraukus ir tučtuojau tapo Susivienijimo nariu. Jis mums pavyzdys ir pamoka nesiskubinti galutinai pasmerkti kitiškai pasielgusį susipratusį lietuvių. Susivienijimo 1909 m. seimas buvo nutaręs Bagočių pašalinti "ant visados", bet 1934 m. nariai jį referendumu išrinko Susivienijimo prezidentu, ir jis ištikimai Susivienijimui išstarnavo per aštuonėta metų, pasilikdamas organizacijos draugu iki mirties.

(Tęsiama 14 pusl.)

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE 90 M. SUKAKTUVINIS

Seimas pradamas himnais. Juos gieda Algirdas Brazis, prie piano konsulas A. Kalvaitis. Už vėliavos kongreso atstovas Martin A. Russo.

Chicagos M

Certificate of Office

Lithuanian Alliance

The John S. ...
Co-Chairman

Kairėje SLA prez. P. P. Dargis, kalba Kanados A. Kalvaitis, sėdi SLA sekretorė G. Meiliūnienė ir SLA daktaras kvotėjas dr. Danielius Degėsys.

SLA Seime pagerbiant ilgametį, SLA ir visos lietuvių išeivijos Amerikoje veikėją dr. Steponą Biežį, programą pravedė konsulas Antanas Kalvaitis, kairėje velionio žmona Ona Biežienė, SLA prezidentas Povilas P. Dargis ir SLA sekretorė Genovaite Meiliūnienė. J. Valaičio nuotrauka

Šis Tėvynės numeris

TĖVYNĖ, 1976 m. rugėjo-Sept. 3

SLA SUKAKTUVINIO BANKETO IR PRAMOGŲ NUOTRAUKOS

Dalis banketo su Garbės stalu

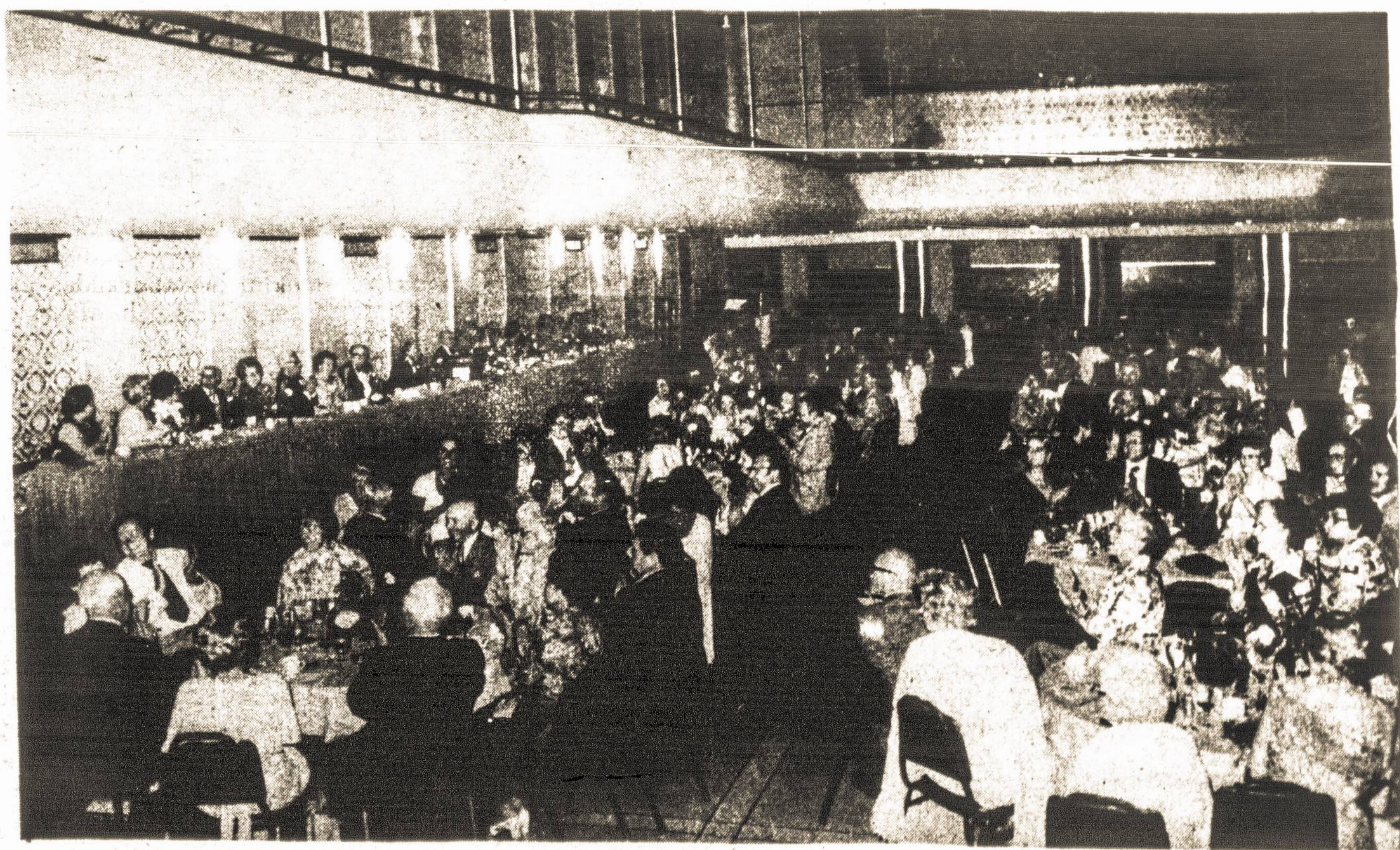

Tautiniuose namuose prie valšių stalo SLA išdininkė E. Mikuziūtė, išdo globėjos J. Mileriūtė ir C. Austin.

J. B. Tamaševičiaus nuotrauka

SLA sekretore G. Meiliūnienė.
J. Valaičio nuotr.

SLA didžiojo banketo dalis publikos

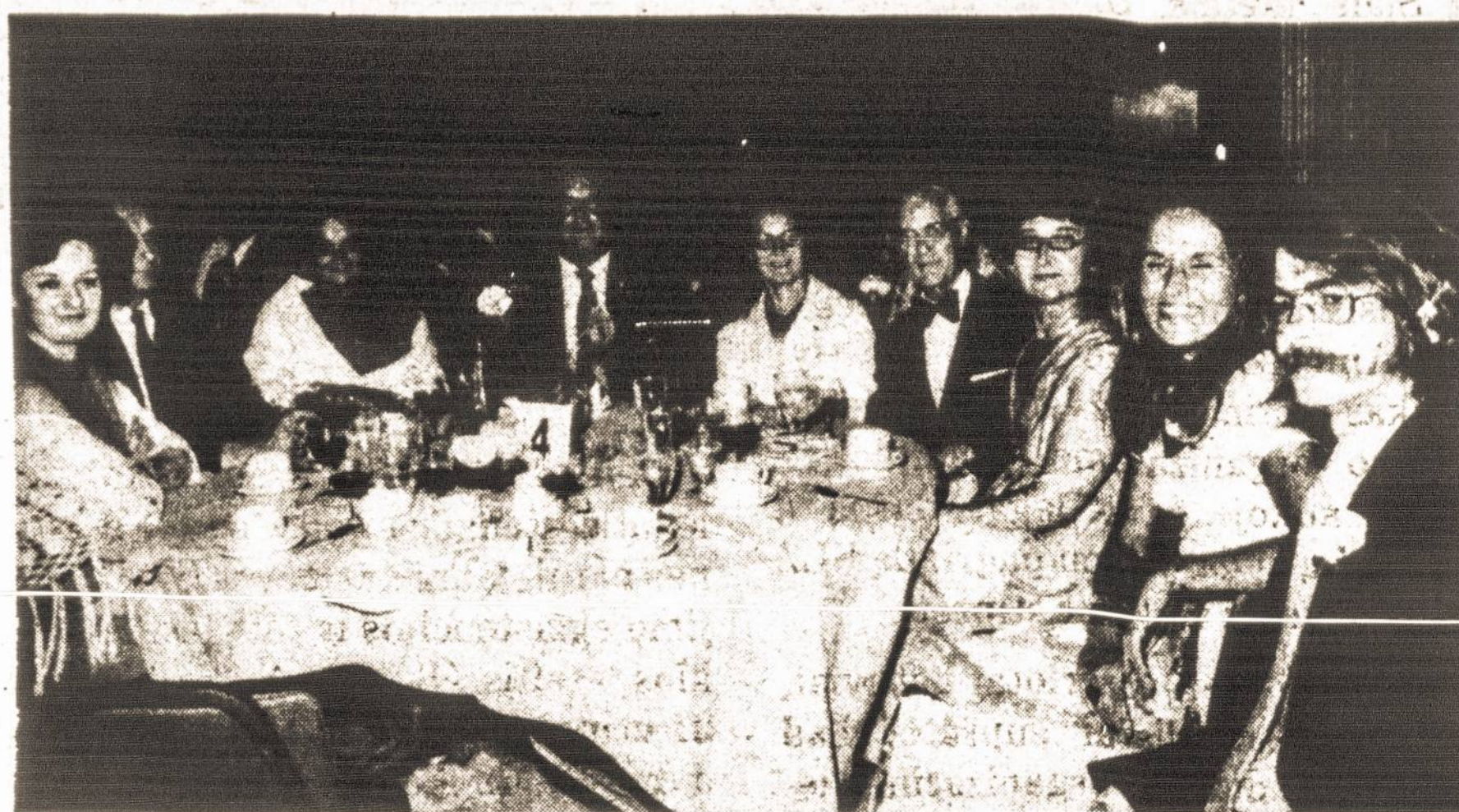

Kun. Stašys, banketui daug pagelbėjęs suruošti Evans, Jonaitienė, pirklys Buršteinas, dr. Budreckis.
Jono Valaičio nuotr.

Prie Garbės stalo — SLA Garbės Narys Kazys Mačiukas, Pranė Mačiukienė, SLA vicepr. Aleksandras Chaplikas, Eleonora Chaplikienė, kun. A. Trakis ir kiti.
V. Noreikos nuotr.

SLA SUKAKTUVINIO SEIMO BANKETAI IR PRAMOGOS

Visos nuotraukos V. Noreikos

Per 90 metų Susivienijimas Lietuvių Amerikoje prasigveno viskuo. Iš gyvenimo seniesiems pasitraukiant – reikia papildo – naujų jaunesnių narių tam viskam ką turime – perduoti! Visų narių pareiga gauti naujų, ypač jaunų narių. Tada mūsų SLA klestės ir gyvuos ilgus metus.

Sekantis-60-sis seimas 1979 m. Cleveland, Ohio

ISPŪDŽIAI IŠ S.L.A. 59 SEIMO

2020
 RAŠO J. ŠARAPNICKAS IŠ
 ST. CATHARINES, ONTARIO,
 CANADA

Prie delegatams registracijos stalo prieš seimą sėdi iš k. į d. Stanley Molis, dešinėje Vyto Uznis. V. Noreikos nuotr.

Šiais metais S. L. A. 59-asis seimas buvo reikšmingas. Susivienijimo gyvenime. Mes ta proga atšventem Susivienijimo 90 metų veiklos ir Amerikos Nepriklausomybės 200 metų sukaktį.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje Amerikos lietuviams yra lyg vaikas motinai. Pažvelgus į Susivienijimo organizavimo pradininkus, kurie aukojo savo jėgas, darbą ir dolerius, sudarydami pagrindą SLA organizacijai veikti ir stiprėti.

Prieš 90 metų patriotai lietuviai, S. L. A. idealistai suprato, kad susibūrę į didesnę organizacinę vienetą patekusiame į vargą savo broliui ir sesei gali pagelbėti ir organizacijos vardu kelti lietuvių ir Lietuvos vardą amerikiečių tarpe.

Prieš 90 metų patriotai Amerikos lietuviai sodinosi vaismedį — Susivienijimą Lietuvių Amerikoje ir po tiek metų jo vaisiais, tvirtu atsargos kapitalu šiandien naudojami tūkstančiai lietuvių, gaudami pigias aksidentines apdraudas \$1000 už \$2.00, o savo vaikams apdraudas moka tik \$3.00 už \$1000.00 per metus.

Į šią jubiliejinę S. L. A. 90 metų sukaktį SLA veiklosios Kuopos stengėsi pasiūsti į 59 S. L. A. seimą delegatus. Ir iš to buvo matyti, kad tos Kuopos kurios pasiūnčia delegatus į S. L. A. seimus, yra gyvos ir veiklios.

Delegatai yra ta jėga, kurių parma sukasi Susivienijimo veiklos ratas. Jautresni Susivienijimui delegatai stengiasi gauti naujų narių, nes nauji, jauni nariai yra Susivienijimo egzistencijos ir tolimesnės veiklos ateitis. S. L. A. priklausau 21-erius metus. Per tą laiką lankydama S. L. A. seimus susipažinau su senais Amerikos lietuviams, S. L. A. veikėjais, kurie savo nuoširdumu mane dar labiau pastūmėjo į S. L. A. veiklą. Ir šiandien Susivienijimą labai vertinu, o senieji Amerikos lietuviai man yra kaip broliai ir sesės, nors aš esu iš naujųjų ateivių.

Dabar apie S. L. A. 59-ąją seimą. Šiais metais į seimą išvykau liepos 2-ą dieną. Iš St. Catharines, Canados į Chicago vykau autobusu. Kelionė ėmė 13 valandų. Kelionė buvo sėkminga. Per muitinę vyks-

tant jokių patikrinimų nedarė, apat dokumentų patikrinimo. Tik reikėjo atsakyti į klausimus, kuriais muitinės pareigūnai ir patikėjo.

Kadangi Chicagoje yra mano dvi tetos: Kazimiera Žebrauskienė ir Ursulė Bobelienė, daug pusbrolių ir pusseserų, vykau į seimą anksčiau, kad ta pačia proga galėčiau aplankyti ir savo gimines.

Chicagoje iš autobuso stoties mane pasiėmė tetos Žebrauskienės dukros. Bronė ir Debora. Gražioje Impela mašinoje greit pasiekėme tetos K. Žebrauskienės namą.

Liepos 3 d. buvo susitikimas pas K. Žebrauskus, dalyvaujant tetai U. Bobelienei ir visai eilei giminių.

Liepos 4 d. toks pat susitikimas pas pusseserę Virginiją ir Albiną Ožius, dalyvaujant gausiam būriui giminių.

Albinas Ožys yra atvykęs į Ameriką po antrojo karo. Yra S. L. A. 217 Kp. narys. Rūpestingas šeimos galva: Augina 3 vaikus. Teresė, David Robert, ir paraginus, visus vaikus įrašė į S. L. A.

Liepos 4 d. 10 val. vakaro pasiekiau Pick Congress Hotelį ir gavau kambarį. Tuoj prisistačiau S. L. A. prezidentui Povilui Dargiui.

Seimo posėdžiai iškilūs

Liepos 5 d. 8 val. ryto delegatai vyksta pusryčiauti, o 9:30 pradeda rinktis į posėdžių salę.

Seimo posėdžiai prasidėjo 10 val. ryto, ir su pietų pertrauka, tęsiasi iki 5-6 valandų vakaro.

Po seimo darbo valandų veikliųjų Kuopų delegatai platina išlaimėjimus.

Teko ir man S. L. A. 72 Kuopos vardu platinti išlaimėjimus. Sekmė buvo gera, nebuvo tokio S. L. A. delegato, kuris būtų atsisakęs paremti Kuopos veiklą.

Rašant šiuos išpučius paašškėjo, kad laimingieji buvo: M. Balchūnas 352 Kp. delegatas iš Detroito ir S. C. Budwitis, 53 Kp. iš Chelsea, Mass.

Seimo atidarymas liepos 5 d. 10:15 val. ryto St. Molis atidarė S. L. A. 59 seimą.

Uniformuoti Dariaus-Girėno lietuviai veteranai įnešė Amerikos ir Lietuvos vėliavas. Solistas Algirdas Brazis akompanuojant Antanui Kalvaičiui sugiedojo, delegatams pritariant, Amerikos ir Lietuvos himnus. Po to SLA seimą pasveikino Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė. J. Daužvardienė gimusi Amerikoje — Worcester, Mass. ir iš pat mažens priklauso prie SLA. Konsulė labai palankiai atsiliepė ir vertino S. L. A. veiklą.

Seimą sveikino ALT-os pirm. dr. K. Bobelis. Chicago mero — burmistro vardu igaliojinė Miss Rose Farina ir pakalbėjusi tuo pat SLA prezidentui Povilui Dargiui, Amerikai švenčiant nepriklausomybės 200 metų sukaktį, iteikė miesto burmistro įrašytus ir gražiai irėmintus šiuos reikšmingus žodžius: certificate of Official Recognition Lithuanian Alliance of America by the Chicago Committee Honoring the American Revolution Bicentennial 1776-1976.

I Will The Spirit Of Chicago

Šis atžymys puoš S. L. A. centro būstinę.

SLA seimo atidarymo iškilmėse dalyvavo ir lietuvių draugas kongresmonas Martin A. Russo.

SLA 59 Seimas tinkamai paminėjo ir Amerikos nepriklausomybės 200 metų sukaktį. Meninę dalį atliko Solistas Algirdas Brazis, akomp. konsului A. Kalvaičiui.

11 valandą seimui rengti komiteto pirm. K. J. Macke pakvietė S. L. A. prezidentą Povilą Dargį perimti pareigas ir vadovauti oficialiai SLA 59 seimo darbotvarkei.

Povilas Dargis, perėmęs seimą vesti apžvelgė Susivienijimo 90 metų veiklą įjungdamas ir Amerikos nepriklausomybės 200 metų sukaktį. P. Dargis pabrėžė, kad lietuviai yra daug prisidėję prie Amerikos sustiprinimo kultūriniai ir medžiaginiai, dirbdami sunkius darbus maisto pramonėje, geležinkeluose kasyklose ir t. t.

Baigdamas atidaromąją kalbą SLA prezidentas P. Dargis kvietė visus išipareigoti, nors po viena nauja narį įrašyti į S. L. A. ir pakvietė vieną iš S. L. A. istorijos redaktorių žurnalistą Vytautą Širvydą padaryti platesnį pranešimą apie Susivienijimo kūrimosi pradžią ir iki šių dienų veiklą.

Širvydo paskaita

V. Širvydas pripažino vieną iš aktyviausių S. L. A. organizavimo pradininką dr. Joną Šliūpą. Dr. J. Šliūpas drąstiškai siekė lietuvius sujungti į vieną organizacinę vienetą ir tą jėgą panaudoti už atgavimą Lietuvai laisvės. Dr. J. Šliūpas savo draugams išsireikšdavo: "Kada Kalėdų švenčių metu vieni kitiems siunčia linkėjimus-dovanas, o mano troškimas laisva nepriklausoma Lietuva".

V. Širvydas priminė Šliūpo bičiulį su Tumu Vaižgantu. T. Vaižgantas pareikšdavo Šliūpui: "Myliu tave, bet tavo raštus deginu ir deginsiu"...

Vėliavų pagerbimas.

V. Noreikos nuotr.

Tęsiama 18 pusl.)

ĮSPŪDŽIAI IŠ SLA SEIMO

Rašo J. Šarapnickas iš St. Catharines, Ontario, Canada

(Tęsiama iš 17 pusl.)

Man teko turėti savo knygyne Lietuvoje kan. T. Vaižganto atsiminimą ir minčių knygą. T. Vaižgantas apie dr. J. Šliūpą rašė: "Myliu ir gerbiu dr. J. Šliūpą už tai, kad jis yra patriotas lietuvis".

V. Širvydas palietė ir S. L. A. kritišką momentą, kada šis Susivienijimas, dėl skilimo, paliko tik su 224 nariais ir \$480 kapitalo.

Apie S. L. A. skilimus S. L. A. veikėjams yra žinoma, čia neverta minėti. Dabar po daugelio metų seni Amerikos lietuviai yra priaugę prie demokratiškų principų ir iširašę į S. L. A. Kiekvieno sąžinė verčia būti solidariu nariu. O kada yra renkami S. L. A. urėdai, kiekvienas narys gali vesti agitaciją už savo norimą kandidatą, kad būtų išrinktas į Pildomąją Tarybą.

Pagelbė Balutį

S. L. A. 59 seimas prisiminė mirusį S. L. A. garbės narį, buvusį Lietuvos pasiuntinį ir ministrį Didžiojoje Britanijoje ir Olandijai Kazį Balutį. Seime buvo perduota velionio K. Balučio į juostelę įkalbėta sveikinimo kalba, švenčiant Susivienijimui 80 metų veiklos sukaktį 1966 m. Cleveland, Ohio. Velionio K. Balučio sveikinimo kalbą delegatai susikaupe iš klausė.

Po dr. A. Budreckis paprašė atsistojimu pagerbti velionį K. Balutį ir pareiškė: "Balučio nėra čia, miręs, bet jo dvasia yra su mumis".

S. L. A. prezidentas P. Dargis pranešė, kad 2-ąją Sesiją užbaigiame ir 5:30 visi delegatai vykstame į lietuvių tautinius namus vakariečiai.

Tautiniuose namuose

Į lietuvių namus delegatus vežė 2 autobusai. Vadovu mūsų buse buvo universiteto studentas J. Kapačinskas, S. L. A. 260 Kuopos delegatas. Busas vežė pro žymesnes Chicagos kultūrinės vietas, o vadovas J. Kapačinskas viską apibūdindavo lietuvių kalboje.

Štai privažiavome ir lietuvių tautinius namus. Delegatus pasitinka

vaišių vadovės: H. Čižauskienė, Anė Jagiela, E. Buchinskienė ir P. Macke. Delegatai sėda prie stalų kur kam patinka. Valgiai buvo labai skoningai paruošti, jaunos lietuvaitės nešė į stalus. Po vaišių buvo trumpa meninė programa, kalbos. Įdomiai, aiškiai ir įtikinančiai kalbėjo Naujienų redaktorius M. Gudelis. Pabrėžė, kad Naujienos apie viską rašo teisybę, kam patinka ar ne ir t. t. Taip pat kalbėjo radio valandėlės Lietuvos Aidai vedėja Kazė Brazdžionytė. Ši jauna patriotė lietuvių, Balio Brazdžionio, S. L. A. 322 Kuopos nario dukra, pasiryžusi savo jaunas jėgas aukoti lietuviškai veiklai.

Jauna radijo vedėja

Kazė Brazdžionytė, pasiėmusi šias atsakingas ir sunkias pareigas, oro bangomis prabilo į lietuvių šiais žodžiais: "Pirmą kartą prabyly su savo programa. Manyje deganti tėvų įdiegta Lietuvos meilė seniai skatino siekti šio momento. Girdžiu, kaip tą mūsų numylėtą tėvynę okupantas kamuoja, smaugia ir naikina, skausmo šauksmai ateina iš anapus. Aš laisvės šalyje gimusi ir užaugusi, noriu būti šių dienų tarpininkė ir oro bangomis gyvu žodžiu pasidalinti gyvenimo faktais, pasakyti kur lietuvis verkia, kur miršta, kur iškilmingas puotas ruošia. Šioje programoje nebus vietos jokioms intrigoms, man visi lietuviški sąjūdžiai ar organizacijos, kurios nedirba prieš Lietuvos ir Amerikos laisvę, yra lygiai toleruojamos. Rūpinsiuos nešti į Tamstų namelius lietuviškas patriotines dainas, muziką ir šokius ir gvildinti religinius, teisinius arba namų apyvokos reikalus lietuviškajam jaunimui, kurio mintys ir darbai neša gerovę ateičiai, tegu jis pasireiškia, kuo gali. Brangūs klausytojai ir mūsų programos rėmėjai, tik Tamstų dėka ir parama ši programa gyvuos. O mes koordinatoriai stengsimės Jums pateikti vis geresnes ir tobulesnes laidas. Jei aš nepabėgau iš lietuviško gyvenimo ir veiklos, tai tikiu nepabėgsite ir Jūs.

Demie Jonaitienė, Alena Devenienė, Michalina Baronienė. J. Valaičio nuotr.

Taip pat tikiu, kad su Aukščiausiojo pagalba šis darbas eis visų gerovei bei laisvės atgavimui Lietuvai. Dieve laimink Ameriką, laimink Lietuvą bei jos išblaškytus vaikus po platųjį pasaulį, o taip pat kenčiančius Sibire ir kalėjimuose. Visų mūsų viltys išsipildys. Tiesa nugalės melą, tikėjimas ir viltis prakaidrins visų mūsų troškimus".

Kazė Brazdžionytė

Kazė Brazdžionytė sėkmingai baigė Northern Illinois Universitetą ir gegužės 8 d. gavusi du diplomus: Bachelors of Science in Biological Sciences ir Speech Communications: Radio-Television-Film, yra įtraukta į Tarptautinį Radio ir TV Broadcasting garbės sąrašą.

Jos tėvelis Balys buvo seimui ruošti Tėvynės korespondentas.

Brazdžionytė neseniai pradėjo ir lietuvišką radijo programą iš stoties WOPA-1490 kc AM šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p. Adresas 2646 W. 71st, Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-5574.

Beja Brazdžionytė yra SLA 322 Kp. narė.

Chicagoje yra daug S. L. A. Kuopų ir žymių veikėjų. Be abejo, jei kas paruoštų pranešimus apie S. L. A., K. Brazdžionytė visuomet juos paskelbs oro bangomis apie S. L. A. reikšmę ir naudingumą būti S. L. A. nariu.

Liepos 6 d. Seimo 3-čią sesiją atidarė S. L. A. prez. Povilas Dargis. Atlikęs oficialius seimo darbus pakvietė kalbėti dr. Vytautą Dargį. Dr. V. Dargis kalbėjo apie naujų ateivių vienybę, toleranciją vieni kitiems. Užbaigdamas žodį

pareiškė: "Mes esame tie naudingą darbą dirbantys, kurie esame išmokyti iš senųjų Amerikos lietuvių būti tolerantais".

Dr. P. Vytautas Dargis yra veiklus ir stambiais sumomis remia tautinę kultūrinę veiklą ir yra registruotosios lietuvių B-nės pirmininkas, artimai bendradarbiauja su ALT-a, kuri aktyviai kovoja už Lietuvos išlaisvinimą iš sovietų okupacijos.

Siųskim Švyturius į Lietuvą

Taip pat kalbėjo žymi visuomenės ir S. L. A. veikėja, buvusi VLIKO pirmininkė Alena Devenienė iš Californijos. A. Devenienė pareiškė: "Nors buvau Europoje, bet rađau laiko atvykti į šį jubiliejinį S. L. A. seimą. Džiaugiuosi, būdama seime, malonu pasiklausyti kalbų apie praeitį. Man rodos, kad reikia ne vien praeitį minėti, bet ir ateitį žvelgti ir tuos Švyturius siųsti ir į Lietuvą. Amerika išsiunčia tūkstančius kareivių į kitus kraštus, jiems pagelbėdama išlaikyti jų laisvę. Šiais metais vyksta rinkimai Amerikoje. Reikia dėti visas pastangas ir išnaudoti visas galimybes Lietuvos laisvei".

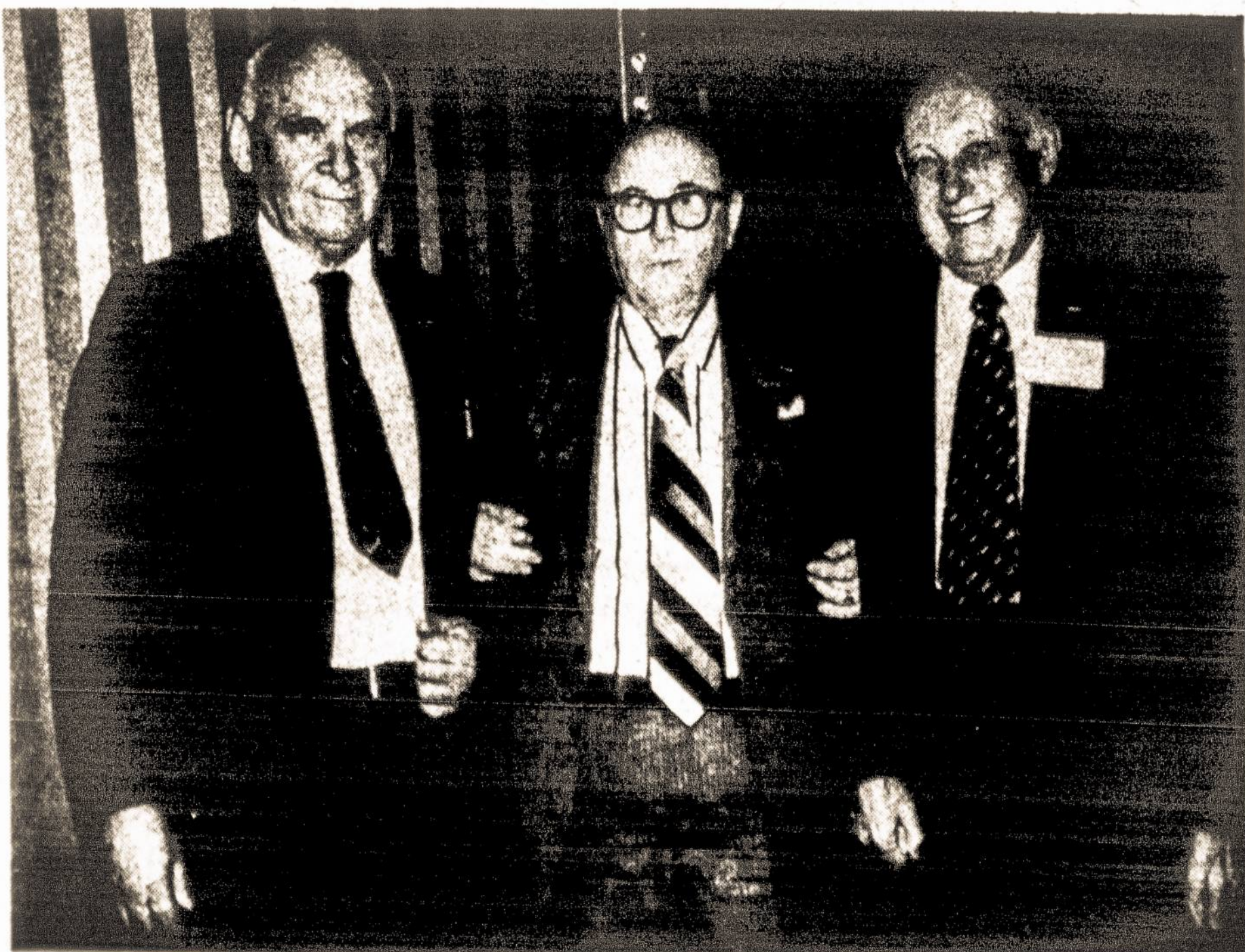
Kalbėjo ir Naujienų redaktorius M. Gudelis, kuris pareiškė: Mūsų jau žilas plaukas, bet mes sulauksime S. L. A. 100 metų sukaktį. S. L. A. yra seniausia ir stipriausia organizacija Amerikoje. S. L. A.

Žurnalistas Jonas Valaitis, Tėvynės redakcinės komisijos vardu Seime išdavęs raportą ir šio rašinio autorius Juozas Šarapnickas.

padarė daugiau negu kiti, nes jų vadovai buvo ir tebėra tolerantai. S. L. A. vadovų tolerancija padėjo išauginti S. L. A. stipriausia organizacija. Naujienos kartu žygiavo su Susivienijimu. Jos ir dabar remia S. L. A. veiklą. Dienraštis Naujienos aiškina visus reikalus aiškiai. Kas yra negera, aiškinkimės viešai.

(Tęsiama 19 pusl.)

Martynas Gudelis, SLA Prez. P. P. Dargis, Stanley Molis. V. Noreikos nuotr.

ISPŪDŽIAI IŠ SLA SEIMO

Rašo J. Šarapnickas iš St. Catherines, Ontario, Canada

(Tęsiama iš 18 pusl.)

nes, visus reikalus išsiaiškinę, tik tada pasieksime teisingo darbo. Linkiu S. L. A. ir toliau eiti tuo keliu. M. Gudelio kalba įnešė daug reikšmingų idėjų sustiprinimui ne tik S. L. A., bet bendrai ir lietuviškos veiklos. Už tai, M. Gudeliui baigus kalbėti, delegatai gausiai plojo.

S. L. A. daug aukoja

SLA prezidentas P. P. Dargis ir Ona Jokūbaitienė

Buvo ir daugiau kalbėtojų. Kai kurie delegatai iškėlė, kad S. L. A. centras mažai aukoja lietuviškiems reikalams. Delegatė O. Jokūbaitienė iš Clevelando nurodė, kad S. L. A. centras aukoja pagal esamas galimybes, bet mažai reklamuojasi. Pabrėžė, kad Clevelande vien dėka S. L. A. centro paramai, Čiurlionio ansamblis, galėjo įsigyti savo veiklai salę ir t. t. Delegatas J. Valaitis nurodė, kad S. L. A. nariai priklauso ir kitoms organizacijoms, kurios telkia lėšas lietuviškiems, tautiniams reikalams, jų valdybose yra daug S. L. A. narių, tačiau kreditas už aukas dažnai tenka ne S. L. A. Taip pat ir stambūs aukotojai yra daugiausia S. L. A. nariai. Ir tai tiesa. Gyvenu Kanadoje. Tenka dalyvauti S. L. A. 72 Kuopos ir kitų organizacijų veikloje. Tenka rinkti aukas įvairiems lietuviškiems reikalams. Nepastebėjau, kad S. L. A. nariai būtų pasyvūs kam nors aukoti. Yra tokių S. L. A. narių, kurie aukoja tautiniams reikalams stambias sumas ir kasmet. Yra S. L. A. narių, kurie dalyvauja kelių organizacijų valdybose. Reiškia, kas priklauso prie S. L. A., tas yra jautresnis ir tautinei pareigai. Pažymėsiu vieną stambiausių aukotojų Kanadoje, kurie paaukojo Kanados Lietuvių Fondui \$100,000. (Simtą tūkstančių dolerių) tai Aleksas ir Teodora Kojelaičiai iš S. L. A. 320 Kuopos. O kiek p. p. Kojelaičiai aukoja mažesniems sumoms. A. ir T. Kojelaičiai yra naujieji ateiviai. Atvykę į Kanadą po antrojo karo, sunkiai dirbo, ir susitaupė kiek pinigų, įsigijo tabako ūkį ir būdami darbstūs, sumanūs prasigyveno ir už tai galėjo paskirti tokią stambią auką ir K. L. F. dui.

Delegatė A. Devenienė įnešė pa-

geidavimą, kad S. L. A. Kuopos duotų pranešimus, kiek metų bėgyje aukojo lietuviškiems reikalams.

Jaunimas

S. L. A. 59-ajame seime buvo paliestas ir jaunimo verbavimo klausimas į Susivienijimą. Jaunimo atstovai nusiskundė, kad dabartinis jaunimas mažai domisi tokiomis organizacijomis.

Delegatas V. Uznys pastebėjo, kad jaunimo gali gauti, ir nurodė, kaip pavyzdžiui, S. L. A. 228 vyrų Kuopa suorganizavo sporto sekciją ir tokiu būdu į S. L. A. įrašė per 20 sportuojančio jaunimo.

Dabar trumpai apie S. L. A. Pildomosios Tarybos raportus.

DĖL S. L. A. PREZIDENTO RAPORTO

Pirmiausia turėjo būti skaitomas S. L. A. prezidento P. Dargio raportas, susidedas iš 6½ puslapio. Tačiau seimo delegatai įnešė pageidavimą, kad darbų raportas būtų priimtas be skaitymo, taip, kaip yra atspausdintas seimo darbų knygoje. Buvo ir tokių, kurie pageidavo, kad raportas būtų skaitomas. Atrodo, buvo pasiroošęs raportą skaityti ir SLA prezidentas P. P. Dargis.

Šis reikalas buvo išspręstas balsavimo būdu. Dauguma pasisakė, kad raportas būtų neskaitomas ir priimtas, kaip atspausdintas seimo darbų knygoje.

S. L. A. prezidento raportą buvau perskaitęs prieš seimą. Be abejo, ir daugelis kitų delegatų buvo skaite, ir S. L. A. prezidento P. Dargio atliktus darbus įvertino, o tų darbų buvo surašyta daug. Jei pažvelgsime į S. L. A. prezidento atliktus darbus nuo 59-ojo seimo, jų yra daug. Pacituosiu tik keletą ištraukų iš S. L. A. prezidento raporto: "Šis mano raportas sutampa su mūsų brangios organizacijos 90-ties ir JAV 200 metų gyvavimo sukaktimis.

"Kai teikiu šį raportų Jums mieli delegatai, tai žinokite, kad jis surašytas ne iš knygų, ne iš laikraščių, ne iš radijų, televizijų, o paimtas iš gyvenimo, gyvenimo mūsų, gyvenimo turtingo išgyvenimais ir pergyvenimais, paimta iš to, ko būta, kas yra dabar, ką, tikriausiai, perduosime ir rytojui, nesibaigančiom dienom su rūpesčiais, nerimu ir veržlumu vis į ką nors geresnio". . .

Toliau iš SLA prez. P. Dargio darbų matosi, kad P. Dargis turėjo daug laiko pašvęsti pašlijusioms 92-216 ir 140 S. L. A. kuopoms atstatyti į veiklą. O tos Kuopos nearti nuo gyvenamos vietos, kituose miestuose. 92 S. L. A. Kuopa 30 mylių nuotoly. Šioje Kuopoje, mirus finansų sekretoriui, šias pareigas turėjo perimti Gertrūda Dargienė, 216 S. L. A. Kuopa — 120 mylių nuotoly, 140 S. L. A. Kuopa — 40 mylių. Šias Kuopas atstatyti vei-

kiančioms pareikalavo daug darbo. O kur kiti reikalai, dalyvavimas S. L. A. Apskričių suvažiavimuose, kalbos, rašymas į spaudą S. L. A. liečiančiais reikalais. Lankymasis pas Amerikos prezidentą G. Ford, pavergtos Lietuvos reikalais ir t. t. ir t. t.

Kartą P. Dargis išsitarė: "Daugiausia sugaištu, dirbdamas Susivienijimui. Pragyvenimą užsidirbu, dirbdamas teisme". . .

Taip, S. L. A. prezidentą Povilą Dargį už atliktus Susivienijimui naudingus darbus seimo delegatai šiame seime įvertino ir pagerbė, pareikšdami pasitikėjimą ir priimdami raportą be skaitymo.

S. L. A. centro sekretorės G. Meiliūnienės raportas buvo priimtas be pilno skaitymo, tik pacituojant svarbesnius Susivienijimą liečiančius reikalus. Be to, sekretorė G. Meiliūnienė kas kam nebuvo aišku rašytam raporte, paaiškino žodžiu.

S. L. A. centro sekretorė G. Meiliūnienė turi didelį patyrimą šioms pareigoms ir į kiekvieną paklausimą atsako greit ir tiksliai.

Iš S. L. A. centro sekretorės raporto paaiškėjo, kad 1975 m. Susivienijimo Tautinė Fondacija gavo iš dr. P. Zalatoriaus ir žurnalisto S. Michelsono palikimus \$1,150.— ir \$295 iš kitų S. L. A. narių. 1976 m. seime J. Janukvienė įteikė Tautinei Fondacijai vyro palikimo dalį \$952 ir visą eilę pavienių S. L. A. narių ir Kuopų vardų.

Amerikos lietuviai didžiuojasi susivienijimu ir remia susivienijime veikiančiuosius Fondus. O Fondai paskiria būtiniais tautiniams, kultūriniais, švietimui ir į vargą patekusiems lietuviams, pagal išgalę.

SLA centro išdininkė E. Mikužiūtė savo raporta pateikė su paaiškinimais. Jai baigus raportą perduoti, delegatai rekomendavo jį priimti su pagyrimu.

S. L. A. Iždo globėjų J. Mileriūtės ir K. Austin raportas buvo priimtas, kaip atspausdintas seimo darbo knygoje.

Kiek ilgiau buvo praleista laiko svarstant S. L. A. Kuopų įnešimus. Kiekvienas įnešimas buvo perskaitytas, išdiskutuotas ir padarytas nutarimas.

Kiek ilgiau buvo sustota svarstant Kuopų įnešimus, kad seimai vyktų ne kas antri metai, bet rečiau. Šis klausimas gyvai buvo diskutuojamas 1972 Floridoje ir 1974 m. Bostone seimuose. Bet daugumas delegatų tada pasisakė už seną tvarką — seimus šaukti kas 2 metai, nežiūrint, kad ir tada Pildomoji Taryba buvo už tai, kad seimai vyktų rečiau. Šiam pakeitimui neužteko daugumos balsų, reikėjo 2/3 balsų. Įstatų komisija siūlė, kad seimai būtų šaukiami kas 3 metai. Po ilgesnių diskusijų, visai eilei delegatų pasisakius, vyko balsavimas; kad seimai vyktų kas 3 metai, balsavo 67 delegatai, kad seimas vyktų kaip buvo anksčiau — kas 2 metai — balsavo 5 delegatai.

Dabar S. L. A. seimai vyks kas 3 metai ir Pildomoji Taryba užtvirtinta 3 metams.

Šis nutarimas bus naudingas Susivienijimui ir sutaupys keliolika tūkstančių dolerių. O S. L. A. centras turės daugiau laiko padirbėti Susivienijimo gerovei.

S. L. A. 59-ajame seime į S. L. A. garbės narius, rekomenduojant S. L. A. prez. P. Dargiui, buvo vienbalsiai patvirtintas. S. L. A. veikėjas Kazys Mačiukas-Macke iš Chicagos.

S. L. A. sekantis seimas 1979 m. nubalsuotas dauguma galsu šaukti Cleveland, Ohio.

S. L. A. 59-asis Seimas pasibaigė liepos 8 d. 1 v. p. p. .

Aleksas Kojelaitis ir Teodora Kojelaitienė — SLA 320 Kp. pareigūnai ir nariai paskyrė Kanados Lietuvių Fondui \$100,000 pasirašo pirmąjį \$12,000 įnašą. Dešinėje — KLF valdybos vicepirm. Vincas Ignaitis. Nuotr. V. Maco

Detroit, Michigan

PAMINĖTA DIRVOS
60 M. SUKAKTIS

Gegužės 23 d. Lietuvių Namuose ALTS-gos Detroito skyriaus iniciatyva surengtas tautinės minties laikraščio Dirva 60 m. sukakties minėjimas. Atidarė Jonas Švoba. Paminėjo kokią svarbią reikšmę turi lietuvių laikraštis, ypač šiuo metu, kuomet Lietuvoje nėra laisvo lietuviško žodžio.

Lietuviškojo laikraščio sukaktis Amerikoje mums labai brangi, kaip ir pats laikraštis. Paminėjęs 60 metų laikotarpį mirusių Dirvos redaktorių Vincą Jokūbyną, Juozą Gedminą ir Kazimierą Karpų, paprašė juos pagerbti atsistojimu.

Tolimesnei programai pakvietė Mariją Gilvydytę-Williams. Ji pristatė dienos paskaitininką Vilties D-jos vicepirmininką Aleksą Laikūną. Prelegentas paskaitoje Žvilgsnis į ateitį pro Dirvos Sukaktį išsamiai papasakojo Dirvos atsiradimo aplinkybes. Paskaitoje palietė pavasarį Draugo surengtą lietuviškosios spaudos parodą.

Dirva yra dvigubas mūsų gyvenime reiškinys. Savo ankstyvesnėmis laidomis ir pageltusiu kompleksu byloja apie praeitį ir tampa vertinga medžiaga lietuviškosios išeivijos istorijai.

Spaudai reikia paramos

Niekam nepaslaptis, kad mūsų laikraščiai, savo amžiuje sulaukia ne lengvesnių dienų, bet neišvengia sunkmečių. Juozą Bačiūną ir jo dosnią širdį buvo linkęs palikti patiems sunkiesiems laikams. Kartą, bėdos atveju, pasitaręs su juo. Jis ir sako: — "Būk tikras, kol aš gyvensiu, Dirva eis ir Margutis kalbės. Kai mane palaidosite, jų likimas jau bus grynai jūsų reikalas".

Jam mirus ir po jo laidotuvių pasiekė Dirvai skirtas \$3,000.00 čekis. Stabtelėjo prie Tilžėjų ežusios Ausros ir Nepriklausomos Lietuvos laikraščių, kurie teėjo tik 22 metu, pasidžiaugė, kad Dirva laikosi beveik tris kartus tiek.

1915 m. prie šv. Jurgio parapijos Clevelande pradėtas leisti laikraštukas Santaika. Jis neturėjo pasisekimo. Jo spaustuvę atpirko verslininkas Apolonas Bartosevičius ir ją papildęs reikiamomis mašinomis ryžosi leisti lietuvišką laikraštį. Redaktorium pakvietė Vincą Jokūbyną. Jo redaguojamas laikraštis pavadintas Dirva, pradėjo eiti 1916 m. rugpjūčio 26 d., įsirikiavo į tautinę srovę ir tokiu tebėra. Vincui Jokūbynui išvykusių Dirvos redaktorių buvo pakviestas Juozas Gedminas, prieš tai Brooklyne redagavęs tautininkų Vienybę, ir tuo pačiu metu redaktoriaus pavaduotoju pakviestas Kazys Karpus. 1919 metais Juozui Gedminui persikėlus į Chicago Lietuvos Dienoms redaguoti, Dirvos redaktoriais ir leidėju pakviestas Kazys Karpus.

Ap. Bartosevičiui išėjus į didesnį biznį 1925 met. Dirvą perleido K. Karpui. Ji Karpiaus rankose išsilaukė iki 1948 metų. Tais metais ją perleido V. Rasteniui, kuris po metų savo padėjėju pasikvietė Bali

Gaidžiūną. 1952 met. Clevelande įsisteigė Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-ja Viltis, ir ji perėmė Dirvos leidimą.

Pirmuoju Vilties D-jos pirmininku buvo Juozas Bačiūnas. Juo išbuvo iki 1959 metų. Vilties Draugijai buvo sutelktas pagrindinis kapitalas \$20,000.00, prie kurio J. Bačiūnas pridėjo savo žadėtus \$6,000.00. Tais pinigais įsigytas nuosavas namas, į kurį perkelta Dirva.

V. Rasteniui gavus valdišką tarnybą ir išvykus į New Yorką vyr. Dirvos redaktorių B. Gaidžiūnas, redaktoriais pasikvietė J. P. Palukaitį ir iš Vienybės dabartinį Vyt. Gedgaudą, kuris Dirvą ir šiandien teberedaguoja.

Prelegentas paminėjo Dirvą ištikusią nelaimę ir jos esamą padėtį. Jo nuomone, Dirvai reikėtų koreičiausiai išigyti nuosavus patalpas, nes laukiant ir delsiant galima netekti ne tik namų, pinigų, bet ir pačios Dirvos.

Windsor, Ont., Kanados mergaičių kvartetas Aušra vadovaujant Valei Tautkevičienei akompanuojant V. Petrauskui, padainavo 11 dainų. Vytė Šnapštytė Aušros kvarteto vedėja Valei Tautkevičienei įteikė gėlių puokštę, o programos vedėja Marija Gilvydytė-Williams padėkojo.

Vytautas P. Kaunelis ir Mary Kathleen McCarty gegužės 22 d. Redeemer bažnyčioje sumainė aukso žiedus. Programą pravedė brolis Saulius Kaunelis. Svečių tarpe dalyvavo Vytauto Močiūtė Konstancija Kronienė, dėdė Liūdas su žmona Ona ir sūnus Algis Kronai, teta Alė su vyru Vytautu, sūnumis Vytautu, Pauliu ir dukterimi Silvia Jasinevičiais, pusbroliu Romas Kronas. Visi iš Chicagos ir pusseserė Dalė Kronaitė iš Hamilton, Ont.

SLA 352 KUOPOS IŠVYKA

Birželio 13 d. surengta SLA 352 Kuopos išvyka į gamtą, Jūrų šaulių Švyturio Kuopos stovyklavietę Pilėnai praėjo labai gražiai ir linksmai. Nežiūrint, kad tą dieną buvo ir kitų įvairių parengimų, bet žmonių užtektinai atvyko ir pas mus. O kas-kas, bet diena tai buvo labai graži. Buvo ir besimaudančių baseine. Marijonas Šnapštys su žmonele ir dviem dukrelėmis ir po susirinkimo atvyko į mūsų išvyką ir su mums praleido dieną. Išvykoje pasveikinti ir atšvestos Antaninės. Kuopos pirmininkas Petras Januška tarė žodį ir juo pasveikino išvykoje dalyvaujančius Antanus. Buvo pakelti toastai, ir jiems sugiedota ilgiausių metų!

Senas Susivienijimo narys ir subrendęs jaunuolis Feliksas Motuzas padėkavo Mairionio eilėraščių. Išnyksiu kaip dūmas. Turėjome ir dovanų. Jas gavo: Petrė Juškienė, Olesė Paulauskienė ir Elzbieta Jodinskienė. Dovanų dalinimą pravedė Sofija ir Adolfas Vasiuliai. Bilietukus traukė jauna mergytė Aušra McGhee.

Išvažiavimo reikalus tvarkė ir jame dirbo Kuopos valdyba: Petras ir Birutė Januškos, Birutė Januš-

kaitė, Petras Dalinis, Mykolas Balčiūnas, Elzbieta Jodinskienė, Antanas Grinius, Bronius Burba talkininkaujant Petrei Juškieni, Marijai Žilinskienei ir Jadvygai Grinie-

DLO CENTRAS

PASISKIRSTĖ PAREIGOMIS

Advokatas Rimas Sakis — pirmininkas, Elzbieta Paurazienė, dr. Algis Barauskas, inž. Salius Kaunelis ir dr. Kęstutis Keblys — vicepirmininkai. Stasys Šimoliūnas — sekretorius, Antanas Sukauskas — išdininkas, Alfredas Kulikauskas — atstovas Pabaltiečių komitete, Bernardas Brizgys — informacijai ir Jonas Maršalkovičius — narys. Revizijos komisiją sudaro: Juozas Leščinskas, Marijonas Šnapštys ir Kazys Saudargas. 1977 metams vasario 16-osios minėjime nutarta pakviesti kongresmaną William Broomfield ir VLIKO pirm. dr. Kęstutį Valiūną.

"PILĖNŲ STOVYKLAVIETĖS ATIDARYMAS

Birželio 6 d. Jūrų "Švyturio" šauliai atidarė savo stovyklavietę Pilėnai. Diena buvo graži. Į atidarymą atvyko virš 150 žmonių. Šeiminkės nebuvo numacišios, kad tiek daug žmonių atvyks. Kepsniai ir užkandos momentaliai išpirtos, svetainė liko tuščiai. Gėrimais buvo apsirūpinta geriau. Jų nepritrūko. Pilėnai auga ir nuolat gražėja. Tai Kuopos pirmininko inž. Alfo Šukio, jų komandanto Stepo Lungio, ir talkininkaujant jų žmonelėms ir kitiems šauliams ir šaulėms, tai atsiekta.

Atidarymo proga Pilėnų stovyklavietė po \$50 aukojo: Vincas Atko Atkočiūnas, Jonas Ratnikas ir Cevalas Telyčėnas.

BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS

Detroito Pabaltiečių komiteto suroštas baidiojo birželio minėjimas Lietuvių Kultūros Centre Southfield birželio 13 d. sutraukė apie 300 žmonių. Iškilmingos mišios už aukas buvo atnašaujamos Dievo Apvaizdos bažnyčioje. Mišias užprašė prie tos parapijos veikia Lietuvos Religinės Šalpos Rėmėjų komitetas. Pamaldose dalyvavo ateitininkų, skautų, Estijos, Latvijos ir Lietuvos vėliavos. Pastarosios trys — perrištos juodais gedulo kaspalais. Jaunimas prie altoriaus padėjo vainiką. Mišių metu Tremtinio giesmė, Parveski Viešpatie ir apsaugok Aukščiausias giedojo visi, vadovaujant Edvardui Skiočiui, vargonais palydint Elenai Mykolaitienei.

Kristina Jankutė paskaitė B. Brazdžionio eilėraščių Be Motinos Tėvynės. Dienai pritaikyta jautri pamokslą pasakė klebonas kun. Viktoras Kriščiunevičius. Po mišių visi susirinkę prie kryžiaus, po trumpos kun. Kriščiunevičiaus sukalbėtos maldos sugiedojo Marija, Marija ir čia jaunimas padėjo vainiką.

Siemet Pabaltiečių komitetui vadovauja latviai, todėl salėje minėjimui vadovavo jų sekretorius Guntis Strikis. Įnešus JAV ir trijų Pabaltiečių kraštų vėliavas, invokaciją sukalbėjo Šv. Povilo latvių ev. liuteronių bažnyčios klebonas Valteris Līventalis. Amerikos Himną sugiedojo Pranas Zaranka. Akompanavo Rimas Kasputis. Įžanginį žodį pasakė

Pabaltiečių komiteto p-kas Juris Ozols. Pagrindinę kalbą — JAV kongresmanas Marvin Esch. Jo žmona kroatė, tad jam pavergtų tautų reikalai gerai žinomi, ir jis sugebėjo savo pasakyti tai, kas mums rūpi, kuomet gyvename, dėl ko sielojames. Jo kalba keletą kartų palydėta plojimais.

Michigano gubernatoriaus Milliken proklamaciją perskaitė latvaitė Ilze Lenšis. Estas bas-baritonas Raymond Tralia padainavo ir kartu su sopranu Malle Magi jos sukomponuotą Requiem.

Detroito mero Coleman Young rezoliuciją perskaitė Stefutė Brizgyte. Latvių vaikų muzikalinis ansamblis Kokletaja, vadovaujamas p. Gunars Ejups (5 mergaitės ir du berniukai) kanklėmis paskambino Saulit vėlu vakara ir viena mergaitė paskambino solo. Jie susilaukė audringų aplodismentų, nes jų graži elgsena, amžius ir paskambintos dainelės publikai patiko.

Southfield burmistro proklamaciją perskaitė estė ponia Malle Magi.

Lietuvių Moterų vokalinis ansamblis, vadovaujamas Stasio Šližio padainavo: Tėvynės Varpai, žodžiai Marijos Sims, muz. Stasio Šližio. Nemunas — V. Paltanavičiaus ir Šiaurės Pašvaistė, žodžiai Bernardo Brazdžionio, muz. Stepo Sodeikos. Ansamblis pasirodė kaip subrendęs meno vienetas, o tautinišais rūbais pasipuošusios dainininkės susilaukė nuoširdžių komplimentų.

Programos vadovo perskaityta rezoliucija, visiems plojant, vienbalsiai priimta. Minėjimas baigtas Estijos, Latvijos ir Lietuvos Himnais.

Programos metu vadovas išvardino ir visus komiteto narius ir dalyviai jiems smarkiai plojo.

Lietuvius komitete atstovauja Saulius Kaunelis ir Alfredas Kulikauskas. Jie prie šio parengimo daugiausia ir dirbo: parūpino salę, atspausdino programą ir reklamavo per radijo ir spaudą. A. Grinius

Sekantį Tėvynės laidą prašome tuoj siųsti pranešimus apie Kuopų susirinkimus, planus naujam vajui ir sumanymui kaip galime gauti daugiau naujų SLA narių.

JAV Kongreso atstovas

Martin A. Russo

SLA Pildomosios Tarybos priešseiminio suvažiavimo 1976 m. liepos 3-4 d. d. Pick Congress viešbutyje, Chicago, Illinois

PROTOKOLAS

Petty Cash, N. Y. Office use	2,000.00
Mortuary Fund deposits in Savings & Loan Assoc. & Disability Fund Sav. Acct. Total	\$ 34,783.02

Cash sub-Balance	\$129,812.48
Dividend Fund Account	35,980.94

Total Cash Balance, May 31, 1976 \$165,793.42
It is too early to complete the cash balance for June 1976 at this date.

Treasurer's Activity Report March 1 to July 1, 1976

The Treasurer and the Trustee Miss Josephine Miller completed and filed the Affidavit as required by the State of Illinois Finance Dept. covering loans — mortgages. It is to be noted that the law does not apply to the Lithuanian Alliance of America as we do not give loans on property at this time. However, and nevertheless, the Alliance is to file such an affidavit every six months.

The Treasurer participated in the arrangements of the 59th L. A. A. convention in Chicago as chaired by Mr. K. J. Macke and advised by Mr. Paul Dargis. She contributed by selling banquet tickets, advertisements for the program book and sent out publicity to the English press.

Following discussions with Mrs. G. Meiliūnas, secretary, and subsequent discussions with representatives of the Mellon Bank, the Treasurer initiated correspondence with the bank for purposes of reviewing and if necessary, up-dating our Custodial agreement with the Mellon Bank. Such action was advised by the New York State Insurance Dept.

Mr. R. E. Bruce, our actuary, and the Treasurer held a conference meeting at Lake Bluff, Ill. June 8, 1976. A report of the meeting was read by the Treasurer. Summarizing said meeting and report covered points on possibilities for improving our investment portfolio, on bonds, investment information and income, compliance with N. Y. Ins. Dept. for limitation of expense, real estate expense, new membership possibilities, etc.

The treasurer participated at the meeting of the American Lithuanian Congress held in Chicago and represents the Lith. Alliance on the Committee.

The treasurer is a member of the Investment Committee whose report is part of the agenda and will follow. The work of the investment committee is operated by the treasurer.

G. Meiliūnas įnešus, D. Degėsiui parėmus, Iždininkės raportas vienbalsiai priimtas.

9. Prezidentas P. P. Dargis kviečia išdo globėjas Christine Austin ir Josephine Miller išduoti savo raportą. Jos pateikė bendrą raportą raštu:

Atlikome visus reikalingus darbus, surištus su mūsų išdo Globėjų pareigom. Taipgi dalyvavome visuose posėdžiuose su 59-to Seimo Rengimo Komitetu Chicagoje.

Aktyviai dalyvaujame Susivienijimo veikloje.

A. Chaplikui įnešus, G. Meiliūnas parėmus, Iždo Globėjų raportas vienbalsiai priimtas.

10. Tautos ir Kultūros Reikalų Komisijos Raportas buvo pateiktas žodžiu. Prezidentas Povilas P. Dargis pabrėžė, jog steigiant Amerikos Lietuvių Tarybą Susivienijimas buvo vienas jos iniciatorių ir įsijungė į jos veiklą nuo pat įsteigimo dienos. Prez. P. Dargis pareiškė, jog šiuo metu Amerikos Lietuvių Taryboje direktoriata yra trys SLA Tautos ir Kultūros reikalų komisijos nariai: SLA prezidentas Povilas P. Dargis, viceprezidentas Alexandras Chaplikas, iždininkė Euphrosine Mikužis ir visi trys dalyvavo visuose ALT'o šauktuose suvažiavimuose: Chicagoje — 1974 ir 1975 metais vėlybą rudenį ir visokeriopai rėmė ALT'o vedamąją Lietuvos laisvinimo politiką.

1975 metais liepos 25 dieną Prezidentas Povilas P. Dargis, paties Amerikos Prezidento Gerald Ford kviečiamas, kartu su ALTos pirmininku dr. Kaziu Bobeliu ir kitų pavergtųjų 8-ių tautų delegatais dalyvavo ypatingame apsilankyme Baltuosiuose Rūmuose, Washington, D. C.

Prezidentas Gerald Ford šią konferenciją sukvietė, tikslu išaiškinti susirūpinusioms etninėms grupėms Amerikoje, ypatingai trim Pabaltijo — lietuvių, latvių ir estų tautom, kad Helsinkyje įvyksianti konferencija ir ten numatoma priimti deklaracija nepakeičia Jungtinių Amerikos Valstijų vyriausybės nusistatymo dėl Pabaltijo trijų valstybių — Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacijų ir aneksijų nepripažinimo.

Prezidento Povilo P. Dargio nuomone, šis prezidento Gerald Ford pareiškimas lietuviams yra labai reikšmingas.

Susivienijimo iždininkė Euphrosine Mikužis pareiškė, jog 1975 metais kovo 13 dieną Vasario 16-tos Dienos proga buvo nuvykusi į Washington, D. C. Ten susitiko su atstovų rūmų pirmininku Carl Albert ir kongresmanu Daniel J. Flood, ir su jais pasitarė Lietuvos reikalais, ir kartu su kitais lietuvių atstovais įteikė rezoliuciją Lietuvos nepriklausomybės atstatymo reikalui JAV Kongrese. Tą dieną kongresmanas Daniel Flood savo kalboje pabrėžė, kad Lietuva yra neteisėtai inkorporuota į Sovietų Sąjungą.

Viceprezidentas Alexandras Chaplikas pareiškė, kad jis 1976 m. vadovavo ALTos dienos iškilmėms. Be to, 1974 metais, Bostone su ALT'o narių talka suruošė VLIK'o seimą ir banketą, kurio metu buvo pagerbtas Simas Kudirka.

Genevieve Meiliūnas įnešus, Josephine Miller parėmus, Tautos ir Kultūros Reikalų Komisijos raportas vienbalsiai priimtas.

11. Iždininkė Euphrosine Mikužis Investmentų Komisijos vardu pateikė šį raportą:

Investment Committee's Report

May 1, 1976, The Investment Committee by way of telephone conferences agreed unanimously to purchase for the Mortuary Fund the following investment:

Mortuary Fund

U. S. Treasury Notes at 7-7/8%	
Matures:	May 15, 1986
Purchase Date: May 4, 1976	
Par Value:	\$25,000
Cost:	\$25,000
Cusip Number: 912827FP2	

No other investments were made since May 4, 1976. The Investment Committee plans to review the cash available presently for investments and to determine the possibilities for a substantial investment program. There are approximately \$75,000 investments maturing within the next month.

The committee respectfully requests this meeting confirmation and approval of the completed transactions and this report.

Paul P. Dargis, president
Genevieve Meiliūnas, secretary
Euphrosine Mikužis, treasurer

Prie šio raporto pridėta rezoliucija anglų kalba sekančio turinio:

Resolution Adopted By The Investment Committee Of The Lithuanian Alliance of America

Whereas, We, the undersigned members of the Investment Committee of the Lithuanian Alliance of America, a Fraternal Benefit Society, duly organized and existing under and by virtue of the laws of the Commonwealth of Pennsylvania, pursuant to the power and authority conferred in said Investment Committee by the Lithuanian Alliance of America, are empowered to make and to regulate investments in securities, therefore be it

Resolved, to purchase the below named Notes recommended by the Investment Committee to authorize and empower the Girard Bank of Philadelphia, Pennsylvania, to purchase with the funds of the Mortuary Fund of the Lithuanian Alliance of America from the Mortuary account # 2-053-098 held in the Girard Bank, Philadelphia, Pennsylvania for Payment of said securities as follows:

Quantity	Security
\$25,000.00	U. S. Treasury Notes at 7-7/8%
	Par Value: .. \$25,000.00
	Date of Purchase: May 4, 1976
	Matures:
	May 15, 1986
	Cusip # 912817FP2
	Total Cost
	\$25,000.00

and to deposit the newly purchased bonds in the Mellon Bank, Pittsburgh, Pennsylvania, Mortuary Fund Custodian Account # 075-070 of the said Lithuanian Alliance of America.

Dated this 4th day of May 1976.

Lithuanian Alliance of America
Investment Committee

PAUL P. DARGIS, president
GENEVIEVE MEILIŪNAS, secretary
EUPHROSINE MIKUŽIS, treasurer

Pildomoji Taryba, susipažinusi su pateiktu Investmentų Komisijos Raportu ir Rezoliucija, Dr. Degėsiui įnešus ir A. Chaplikui parėmus, vienbalsiai nutarė Investmentų Komisijos May 4, 1976 padarytą transakciją ratifikuoti.

Iždininkė Euphrosine Mikužis pranešė, kad iš New York Valstijos Apdraudos Departamento yra gautas laiškas, liečias vertybinių popierių saugojimo naują tvarką.

Josephine Miller įnešė, Christine Austin parėmė įgalinti visą Investmentų Komisiją šį reikalą ištirti, ir, jei atsirastų reikalas, pasirašyti naują Custodian Security Agreement. Įnešimas vienbalsiai priimtas.

SLA Pildomosios Tarybos priešseiminio suvažiavimo 1976 m. liepos 3-4 d. d. Pick Congress viešbutyje, Chicago, Illinois

PROTOKOLAS

12. Į Pildomosios Tarybos posėdį atvyko Susivienijimo aktuaras R. I. Bruce, kuris gyvena Chicagos apylinkėje.

Su juo buvo diskutuojami planai naujiems nariams gauti. Po ilgesnių pasitarimų ir įvairių Pildomosios Tarybos paklausimų, E. Mikužis įnešus, G. Meiliūnas parėmus, vienbalsiai nutarta pavesti Vajaus Komisijai aktuario pasiūlytą planą nuodugnai iširti ir patirti, ar yra galimybių tokį planą įvykdyti. Po to, Komisija savo rekomendaciją pateiks Pildomajai Tarybai.

Prezidentas Povilas P. Dargis pirmąją sesiją uždarė 6 val. vakaro, kartu pranešdamas, kad antroji sesija prasidės sekmadienį, liepos 4 dieną, 10 val. ryto, toje pačioje vietoje.

Antroji Sesija

13. Antrąją Pildomosios Tarybos Priešseiminio Suvažiavimo sesiją prezidentas P. P. Dargis atidarė 10 valandą ryto, liepos-July 4 d., 1976 m. toje pačioje vietoje.

Prezidentas pakvietė sekretorę G. Meiliūnas atlikti vardošaukį. Posėdyje dalyvauja visi 7 Pildomosios Tarybos nariai.

14. SLA prezidentas P. P. Dargis supažindina Pildomąją Tarybą su numatoma Seimo Darbų ir Seimo Rengimo Komisijos pramogų programa, kuri yra sekanti:

Iškilmingas 59-to Seimo atidarymas ir JAV 200 metų paminėjimas liepos-July 5 d., 10 valandą ryto, Florentine Hall, Pick Congress viešbutyje. Iškilmų programoje numatoma sekama tvarka:

Vėliavų įnešimas,
Amerikos ir Lietuvos Himnai
Seimo Rengimo Komisijos Pirmininko Kazio Mačiuko sveikinimo žodis
Po to Kazys Mačiukas kviečia SLA prezidentą P. P. Dargį oficialiai atidaryti SLA 59-tąją Seimą. Prezidentas P. P. Dargis oficialiai atidaro seimą ir paskiria Mandatų Komisiją.

SLA sekretorė atlieka delegatų vardošaukį
Po vardošaukio seka SLA 90 metų ir Amerikos 200 metų gyvavimo iškilmingas minėjimas.

Minėjamą praveda prezidentas P. P. Dargis su pakviestais prelegentais.
Po to seka sveikinimai ir Pirmos Seimo Sesijos uždarymas.

2-ą sesiją numatoma atidaryti 2 val. po pietų ir posėdžius baigti 4 val. po pietų.

3-čia sesija įvyks liepos-July 6 d. 10 val. ryto sesijos uždarymas 1 val. po pietų

4-ta sesija įvyks liepos-July 6 d., 2 val. po pietų, sesijos uždarymas 5 val. po pietų.

5-ta sesija įvyks liepos-July 7 d., 10 val. ryto, sesijos uždarymas 1 val. po pietų

6-ta sesija įvyks liepos-July 7 d., 2 val. po pietų. Sesijos uždarymas 5 val. po pietų.

7-ta sesija įvyks liepos-July 8 d. 10 val. ryto. Sesijos uždarymas, kartu ir seimo uždarymas įvyks 1 val. po pietų.

Sesijos Rengimo Komisijos numatoma Seimo metu pravedti eilę pramogų: ekskursija autobusu po Chicago. Lankymasis Balzeko Muziejų, Marquette Park, Lithuanian Plaza ir kitose vietovėse. Liepos-July 5 d., Delegatų priėmimas "Lietuviškos vakaruškos", kurias ruošia SLA 6-oji Apskritis. Liepos-July 6 SLA 228-toji vyrų Kuopa ruošia priėmimą delegatams. Liepos-July 7 d. Seimo banketas.

15. Prezidentas P. P. Dargis pareiškia Pildomosios Tarybos nariams, jog Seimo Rengimo Komisijos pirmininkas Kazys Mačiukas vertas ypatingo pagerbimo, apibūdino jo nuopelnus Susivienijimui ir priminė, jog Kazys Mačiukas 1926 metais suorganizavo SLA 260-ąją Kuopą, kurioje ir šiandien dar tebeeina Finansų sekretoriaus pareigas. Ši Kuopa yra viena iš veikiausių ir dabar dar tebeturi virš 100 narių. Kazys Mačiukas yra SLA 6-osios Apskrities pirmininkas, Susivienijimo Įstatų Komisijos narys. Kazys Mačiukas kartu su žmona Prane dalyvauja visuose SLA seimuose. Visi Mačiukų šeimos nariai (14) yra 100 procentiniai SLA nariai.

Kazys Mačiukas yra daugelio lietuviškų organizacijų narys, kuriose eina atsakingas pareigas, tarp jų, jis aktyviai dalyvauja Lithuanian Chamber of Commerce, Chicago Lithuanian Citizens Club ir kitose.

Prezidentas P. P. Dargis siūlo Pildomajai Tarybai rekomenduoti Seimui išrinkti Kazį Mačiuką Susivienijimo garbės nariu.

Euphrosine Mikužis įnešė, Josephine Miller parėmė šį prezidento siūlymą

priimti. Visi Pildomosios Tarybos nariai vienbalsiai nutarė rekomenduoti Seimui išrinkti Kazį Mačiuką SLA garbės nariu.

16. A. Chaplikui įnešus, C. Austin parėmus, vienbalsiai nutarta suteikti įgaliojimą prezidentui ir sekretorei apmokėti SLA Seimo reprezentacines išlaidas, sėkmingam Seimo pravedimui.

17. Nuosavybių Komisijos vardu sekretorė G. Meiliūnas padarė platų pranešimą apie Centro namo pataisymą ir paprašė Pildomąją Tarybą ratifikuoti papildomus, ryšium su kapitaliniu namo remontu, atliktus darbus ir su tuo susijusias išlaidas. J. Bandžiukui \$190.00 ir D. Jankauskui \$62.00.

Viceprezidentui A. Chaplikui įnešus ir C. Austin parėmus, vienbalsiai nutarta viršminėtas išlaidas ratifikuoti.

18. Kadangi G. Meiliūnas įdėjo daug darbo, prižiūrėdama SLA Centro namo taisymą, E. Mikužis įnešus ir J. Miller parėmus, vienbalsiai nutarta Genevieve Meiliūnas išmokėti \$400.00.

18. A. Sekretorė Genevieve Meiliūnas perskaitė Connecticut Insurance Department laišką, kuris liečia 1975 metų gruodžio-December 31, 1975 m. Annual Statement. Pildomoji Taryba paėmė dėmesinį Connecticut Insurance Departmento pastabas ir pavedė apie tai sekretorei pranešti Connecticut Insurance Departmentui.

19. Perskaitytas profesoriaus Juozo Žilevičiaus laiškas, kuris liečia SLA Centro name esantį archyvą. Pildomoji Taryba pavedė sekretorei Genevieve Meiliūnas pranešti profesoriui J. Žilevičiui, kad šiuo metu mūs pačių Susivienijimo archyvas tvarkomas.

20. Kadangi vasaros metu liepos-July ir rugpjūčio-August mėnesiais Tėvynė neišeina, ir kadangi po šio seimo prisieina ištaisai Tėvynėje skelbti Seimo protokolą ir raportus, E. Mikužis įnešus ir G. Meiliūnas parėmus, vienbalsiai nutarta išleisti kelis padidintus Tėvynės numerius.

21. Sekretorė G. Meiliūnas perskaitė advokato S. Bredes, Jr. paruoštą Amerikos Prezidentui rezoliuciją, Amerikos 200 metų Jubiliejaus proga. Pildomoji Taryba, J. Miller įnešus, E. Mikužis parėmus, vienbalsiai nutarė ir pavedė sekretorei gautąją rezoliuciją įteikti Seimui.

22. Sekretorė G. Meiliūnas perskaitė Kuopų nusielpniusių veikėjų sąrašą, (iš viso 12 asmenų), kurie yra pristatyti pagerbimo auksiniam ženkleliui gauti.

PAGERBTIEJI SLA VEIKĖJAI:

Neilie Bayoras	7 Kp.	Pittston, Pa.
Eva Martin	73 Kp.	Pittston, Pa.
Antanas Gustus	101 Kp.	Paterson, N. J.
Lionginas Kapeckas	124 Kp.	Hartford, Conn.
Katrė Jokubka	135 Kp.	Chicago, Ill.
Christine Austin	134 Kp.	Chicago, Ill.
Amelia Glemboski	212 Kp.	Kenosha, Wis.
Petras Polgrimas	278 Kp.	St. Catherines, Ont., Canada
John Jokubonis	260 Kp.	Chicago, Ill.
Petras Bružas	260 Kp.	Chicago, Ill.
Bronė Spūdienė	335 Kp.	Greenpoint, N. Y.
Josephine Miller	336 Kp.	Chicago, Ill.

Prezidentas P. P. Dargis prašė į pagerbiamųjų sąrašą įtraukti Anna Vysther, 63 Kuopos organizatorę ir Finansų Sekretorę, pasižymėjusią vėliausiame naujų narių prirašymo Vajuje.

E. Mikužis įnešus, J. Miller parėmus, Pildomoji Taryba pavedė sekretorei G. Meiliūnas pagerbtinųjų asmenų sąrašą įteikti Seimui.

Prezidentas P. Dargis 2-ąją sesiją ir kartu priešseiminį Pildomosios Tarybos suvažiavimą uždarė 3 val. po pietų.

Povilas P. Dargis, prezidentas
Genevieve Meiliūnas, sekretorė

oooooooooooooooooooo

Gertruda Dargienė kelių SLA Ap. fin. sekretorė, SLA prez. P. P. Dargis ir torontietė SLA sekretariato narė Ona Indrelienė

[Protokolas telpa 3, 4, 21, 22 pusl., kuriuos galite išimti atskirai]

Chicago, Ill.

MYKOLĄ VAIDYLĄ AMŽINYBĖN PALYDINT

1976 m. liepos 12 d. 2:30 val. ryto, sulaukęs 74 metų amžiaus mirė Mykolas Vaidyla.

Ir vėl išvirto vienas lietuviškų ažuolu, per daugelį metų įleidęs šaknis svetingoje JAV žemėje. Tuo ažuolu buvo mūsų mielas a. a. Mykolas Vaidyla.

Jis, lyg koks švyturys, švietė mūsų tautiečius, kaip mokytojas-švietėjas, visuomenininkas ir redaktorius.

Mykolas Vaidyla atvyko Amerikon po I Pas. karo ir apsigyveno Pittsburghe, viename iš didžiųjų miestų, Pensilvanijos valstijoje.

Cia jis kaip studentas lankė Presbiterijonų-kalvinų kunigų seminariją. Vakarais jis mokytojavo Pittsburghe įkurtoje lietuvių kalbos mokykloje.

Šeštadienius ir sekmadienius jis paskirdavo darbui įvairiose lietuvių tautinėse organizacijose.

Daugiausia dirbo ir širdies įdėjo jis Sandarai ir Susivienijimui Lietuvių Amerikoje.

Kaip korespondentas, jis daug rašė Sandarai, Naujienoms ir nepriklausomos Lietuvos spaudai Kaune.

Nežinau, dėl kurių priežasčių jis išstojo iš Presbiterijonų kunigų seminarijos, tačiau man tiek yra žinoma, kad, Gertrūdos Dargienės patėviui Stasiui Bakanui rekomenduojant, Mykolas persikėlė gyventi į Chicago ir gavo darbą Naujienų laikraščio redakcijoje.

Gertrūda visada su pagarba prisimena Mykolą Vaidylą, nes jis buvo jos lietuvių kalbos mokytojas ir, anot Vaidylos, jis niekada nepamiršo tų gražių išleistuvių, kurias jam surengė pittsburghiečiai, o ypač muzikos "Humoresque", kurią smuiku atliko Gertrūda Platakytė-Dargienė.

Vėliau Chicagoje Vaidyla tapo Sandaros redaktorium.

Su Mykolu Vaidyla artimiau pradėjau bendradarbiauti nuo 1930-tų metų, mat, tais metais įvykusiuose SLA ir Sandaros seimuose abudu buvome delegatais.

Man prisijėjo būti Sandaros seimo sekretorium, o Mykolas buvo to seimo oficialus Sandaros korespondentas.

Nuo to laiko ir aš tapau nuolatiniu Sandaros korespondentu.

Susitikdavau Mykolą, kai jis lankydavosi Pittsburghe, o aš Chicagoje. Abudu dalyvaudavome minėtų organizacijų suvažiavimuose.

Na, o įsikūrus Amerikos Lietuvių Tarybai, mudu abudu ir į ją įsijungėme ir sutartinai dirbome. Sykiu dalyvaudavome Washington, atstovaudami Amerikos lietuviams Baltuosiuose Rumuose pas JAV prezidentus.

Mykolas Vaidyla visa savo širdimi buvo atsidavęs lietuvių gerovei. Jis, redaguodamas Sandarą, atidavė jai visas savo jėgas ir sveikatą. Net sunkiai sirgdamas, jis rūpinosi, kad tik Sandara, kaip laikraštis, pasiektų mūsų tautiečius.

Pernai (1975 m.) Amerikos Lietuvių Tarybos seimo Chicagoje išvakarėse aš, atvykęs iš Pittsburgho, užėjau į Sandaros redakciją. Radau Mykolą besėdintį savo "vežimėlyje" ir bediktuojantį (nes jo ranka buvo paraližuota) vienam iš bendradarbių straipsnį tos savaitės Sandaros numeriui. . . Skundėsi ne tiek savo sveikata, kiek daugiausia tuo, kad mažai gauna finansinės paramos laikraščio . . . leidimui. Prisiminė ir tuos kurie stambesnėmis sumomis parėmė Sandarą, tačiau apie tai kitu kartu pakalbėsime.

Mykolas labai sielojosi, kad, būnant Chicagoje ALT Kongresui, jis jame (dėl blogos sveikatos) negalės dalyvauti. Ir, lyg nujausdamas liūdną ateitį-likimą, jis dar pastebėjo-pridėjo: "Povilai, iš viso abejojau, ar beprisieis nors kada man dalyvauti Amerikos Lietuvių Tarybos ir kitų Centrinų Organizacijų subuimuose-seimuose".

ALT'o Kongreso metu, turėdamas mintyse, ką Mykolas man sakė ir žinodamas jo didelius darbus kaip ALT'o išdininko, aš pasiūliau, kad ALT kongresas suteiktų Mykolui Vaidylai Garbės Nario vardą. Man labai buvo malonu išgirsti, kai ALT'o kongresas vienbalsiai suteikė Mykolui Vaidylai garbės narysę.

Šiandieną jau nėra mūsų tarpe a. a. Mykolo Vaidylos, tačiau jis liks gyvas mūsų lietuvių širdyse.

Išėkis ramybėje, mūsų mielas Mykolai!

P. P. Dargis,
S. L. A. Prezidentas

DETROIT, MICH.

MIRĖ VERONIKA MOTUZIENĖ

Rugpjūčio 7 d. Detroite mirė visuomenininkė, muzikos mylėtoja Veronika Gaubiūtė Motuzienė, 80 metų amžiaus. Atsisveikinimas su velione įvyko Charles Step laidotuvių namuose rugp. 9 d. Apie velionę kalbėjo Stefa Kaunelienė. Smuikininkas, velionės dukraitės vyras, Alan Freeborn pagrojo keletą momentui pritaikytų kūrinių. Rugp. 10 d. velionė palaidota Woodlawn kapinėse.

Veronika buvo gimusi Plungės apylinkėse 1896 m. liepos 4 d. Atvykusi į Ameriką, pirmiausia sustojo Bostone, kur tuo metu buvo gyva lietuvių muzikinė veikla, vadovaujant Mikui Petrauskui. Vėliau, Motuzams gyvenant Detroite, ten atvyko ir Mikas Petrauskas, kur jis pastatė keturias operetas, o jose, tarp kitų, dainavo Veronika, gi jos vyras Feliksas buvo administratorium.

Motuzai Detroite sukaupe lietu-

viškų knygų biblioteką ir meno rinkinį. Jų namuose buvo tikra lietuviška aplinka. Daugelis pabėgėlių, II Pas. karo sukuriuose palikusių tėvynę, yra patyrę jų šeimos šilumą ir pagalbą.

Velionės liūdi jos gyvenimo draugas ir visuomeninės veiklos talkininkas — jos vyras Feliksas, dukra Mirga Michaels su vyru ir dukraitė smuikininkė Leonora su vyru smuikininku Alan Freeborn.

Veronika buvo 352 Kp. narė, į SLA įstojusi 1914 m. lapkr. 8 d. Jos vyras Feliksas taip pat ilgametis SLA narys ir veikėjas. Jam ir šeimai gili nuo SLA užuojauta.

MIRĖ IRENA RADVILAITĖ- BALZEKIENĖ

Rugpjūčio 8 d., sekmadienį, mirė Irena E. Balzekas, Stanley Balzeko Jr., Lietuvių Kultūros Muziejaus ir Balzekas Motor Sales savininko sūnaus žmona, 48 m. amžiaus.

Balzekienė dalyvavo įvairiose Chicagos kultūrinio gyvenimo srityse. Ji buvo Illinois Operos Gildos prezidentė, Valentine Mergaičių klubo direktorė, WGN Illinois Opera Guild Auditions of the Air pirmininkė, Illinois Technologijos Instituto, kurį ji yra baigusi, buvo išrinkta Women of the Year, buvo Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejaus direktore, viena steigėjų ir to muziejaus siela; buvo Balzeko Muziejus Moterų klubo direktorė, Chicagos Viešosios Bibliotekos Draugų direktorė, tos bibliotekos Tarptautinių Santykių bei daugelio kitų darbuotoja.

Velionė paliko liūdinčius savo vyrą Stanley, Jr., ir tris vaikus — Stanley III, Robertą ir Carole, savo motiną Vincentą Radvilienę ir Balzeko Jr. tėvus, Emily ir Stanley P. Balzekus.

Velionė palaidota rugpjūčio 12 d. šv. Kazimiero Lietuvių kapinėse.

Velionė buvo SLA 80 Kuopos narė.

Cicero, Ill.

LITUANISTINIAI KURSAI KOLEGIJOJE

Morton College šio rudens semestru bus bendri lituanistikos kursai antradieniais nuo 6 val. 30 min. iki 8 val. 10 min. vakarais. Tėsis 16 savaikių. Mokestis \$30, — vietos gyventojams (Berwyn, Cicero, Forest View, Lyon, McCook ir Stickney) ir \$136.28 iš kitur atvykstantiems. Virš 62 metų amžiaus kursantams mokestis tik \$5,—.

Kursai bus 2423 So. Austin Bl. Ciceroje, kambary 226 M. Registracija nuo liepos mėn. 6 d. 3801 So. Central Ave., kambary 113 B.

Specialus kursas iš Lietuvos istorijos ir kultūros bus ketvirtadieniais 2423 So. Austin Bl., kambarys 221 M, taip pat nuo 6 val. 30 min. iki 8 val. 10 min. Kurso ilgumas ir mokestis toks pat, kaip ir už bendrąjį lietuvių kursą.

Mokslo pradžia rugsėjo 9 d. Informacijai skambinti 656-8000.

Studentams bus duodami atatinami universiteto kreditai.

S. Paulauskas

New Haven, Conn.

Vietinė 142-oji S. L. A. Kuopa rengia savo metinę gegužinę sueigą rugpjūčio-August 29 J. Diėkienės sodely, 23 Winnett St., Hamden, Conn. Visi kviečiami atvykti apie 2:30 p. p. Moterys gali atsinešti šį tą pav., pyragų ar pyragaičių prie kavos. O vyrai, kurie nori, gali atsivežti savo gėrimų. Kurie nieko neatsineš, galės užsimokėti vieną dolerį įžangos, tas parems Kuopos išdą.

Apie 5 val. numatoma turėt bendrą vakarienę su programėle. Vietos savininkė yra pasiryžusi prižiūrėti, kad visi atvykusieji turėtų malonų laiką, bei dvasiniai atsigaivintų.

Taigi, lauksime iki malonaus pasimatymo, neatsižvelgiant į orą. Jeigu lytu, visi ras pastogę.

Privažiuot galima iš Whitney Ave. išsukant į Putnam Ave. kurį kerta Winnett St. Taip pat ir iš Dixwell Ave. J. D.

Hawthorne, N. J.

SERGA ANTANAS GUSTUS

S. L. A. veikėjas Antanas Gustus, 101 Kp. delegatas S. L. A. 59 seime, Chicagoje, 101 ir 84 Kuopų finansų sekretorius, grįždamas iš S. L. A. seimo traukinys netoli Erie, Pa. — staiga pasijuto labai blogai, ir kai traukinys sustojo Erie, Pa., iš traukinio buvo tuoj pat nuvežtas į ligoninę, kurioj patirta, kad pergyveno širdies priepuolį. Ligoninėje išbuvo pora savaikių.

Su juo drauge važiavo žmona Emma ir iš 53 Kp. Chelsea, Mass. delegatas Stephen C. Budwitis, kuris broliui nariui ir jo žmonai Emmai nelaimėje pagelbėjo A. Gustų nuvežti į ligoninę, joje pabūvoti ir tą vakarą Erie pernakvoti.

A. Gustus grįžo odaktaro priežiūroj sveiksta ir stiprėja savo namuose, 10 Bemford Ave., Hawthorne, N. J. 07506. Gustų telefono (201)-427-3568

BROOKLYNE PRISIMINTAS DARIUS IR GIRĖNAS

Dalyviai prisiminė žuvusiųjų didvyrių laidotuves Kaune.

Kiekvienais metais prie Dariaus-Girėno paminklo Brooklyne pamini-
mas Dariaus-Girėno skridimas. Sie-
met SLA organizacijos vardu kal-
bėjo SLA sekretorė Genovaitė Mei-
liūnienė.

LIEPOS-JULY 17 PRIE DARIAUS-GIRĖNO PAMINKLO BROOKLYNE PASAKĖ ŠIO TURINIO KALBĄ:

Gerbiamoji Komiteto Pirmininke
Bronė Spūdiene,
Gerbiameji dalyviai,

Šioje vietoje, prie Dariaus ir
Girėno paminklo New Yorko. Komi-
tetas Dariui Girėnui paminėti kiek-
vienais metais suruošia mūsų lietu-
vių tautos pasaulinių garso
vyrams Dariui ir Girėnui pagerbti
minėjimus. Džiugu, kad ir šiais
metais tiek rengėjų, tiek kalbėtojų
daugumoje yra Susivienijimo šei-
mos nariai.

Panašūs minėjimai vyksta įvairio-
se Amerikos vietovėse, daugiausia
tose vietose, kur lietuvių kolonijose
lankėsi Darius su Girėnu ir kur
daugiausia buvo surinkta aukų jų
skridimui paremti.

Didesniu mastu minėjimus suruo-
šia Chicagos lietuviai, kur taip pat
pastatytas paminklas Dariui ir Gi-
rėnui. Minėjimus ruošia įvairios
organizacijos, specialūs komitetai,
Susivienijimo Kuopos ir apskritys.

Gal nė viena kita centrinė organi-
zacija tiek daug nėra prisidėjusi
prie Dariaus-Girėno skridimo or-
ganizavimo ir skridimui paremti
davusi aukų, kiek Susivienijim-
as Lietuvių Amerikoje. Aukojo
beveik kiekviena iš 300 šimtų Susi-
vienijimo Kuopų. Nemažai tų aukų
sudėjo ir pavieniai Susivienijimo
nariai.

Organizuojant skridimą, rėmė ir
dirbo visa eilė Susivienijimo veikėjų
1932 metais, kai Pittsburghe vyko
Susivienijimo seimas, kapitonas

Steponas Darius savo lėktuvu at-
skrido seimą pasveikinti.

Iš New Yorko Bennet aerodromo
Lituanica pakilo 1933 metais liepos
15 d., 11 valandą 25 m. Savo
dienoraštyje kapitonas Darius para-
šė . . . Paliekant Amerikos žemyną,
oras buvo gražus. . . . Netoli Euro-
pos sutiko audra . . .

Perskridusi Atlanto vandenyną
liepos 17-tą dieną Lituanica nukrito
miške prie Soldino, tada Vokietijos,
dabar Lenkijos vietovėje. Iki Kauno
tebuvo likę tik 404 mylios . . .

Darius ir Girėnas buvo tik per-
skridę Atlanto vandenyną, bet nu-
skridę toliau nei daugelio kitų tautų
lakūnai. Lėktuvo katastrofos vietoj
po metų laiko buvo pastatytas gra-
nito paminklas, o vėliau iš Lietuvos
dar atvežtas medinis kryžius.

Lėktuvo likučiai, prietaisai ir kiti
daiktai padėti Karo muziejuje, Kau-
ne.

Lituanica tapo lietuviško idealiz-
mo simboliu. Skridimui pagerbti
buvo išleistas vieno lito pašto žen-
klas su sudužusia Lituanica. Lituanica
vardu pasivadino eilė lietuvių
organizacijų, Lituanicos vardu pa-
vadintas ir Kauno aerodromas.

Taip pat džiugu priminti, kad
Dariaus-Girėno žygis iki šiai dienai
jungia visus lietuvius, neatsižvel-
giant kokių pažiūrų jie bebūtų, kur
jie begyventų.

Dariaus ir Girėno skridimas pada-
rė savo įnašą aviacijos ir mokslo
progresui, įamžino lietuvių vardą
aviacijos istorijoje.

Todėl mes lietuviai jais didžiuoja-
mės ir juos gerbiame.

Dėku Pirmininkei už suteiktą pro-
gą Susivienijimo ir Pildomosios Ta-
rybos vardu čia susirinkusiuosius
pasveikinti.

Malonu čia dalyvių tarpe matyti
taip gausiai dalyvaujančiuosius ir
Susivienijimo narius.

Brazinskai jau ne Europoje

Pasiekus laimėjimą, kad Pranas ir
Algis Brazinskai buvo išleisti iš
Turkijos, pasiliko svarbus rūpestis
rasti jiems pastovaus apsigyvenimo
vietą. Tuo reikalu Amerikos Lietu-
vių Tarybos pirm. dr. K. Bobelis
visą laiką palaiko artimą kontaktą
su Valstybes departamentu, sena-
toriumi Ch. Percy, kongresmanu E.
Derwinskiu, veikdamas artimame
ryšium su BALF vadovybe. Visos
pastangos duoda gerų vilčių. Bra-
zinskai jau ne Europoj.

I Turkiją buvo nuvykusi BALF
pirmininkė Marija Rudienė Bra-
zinskams padėti iš Turkijos išvykti.

JAV partijų platformoj Lietuvos reikalai

Amerikos Lietuvių Taryba pasi-
rūpino perteikti lietuvių pageidavi-
mus demokratų rinkiminės platfor-
mos ruošėjams. Atitinkamą memo-
randumą įteikė Ant. Varnas, New
Yorko Lietuvių Tarybos pirminin-
kas. Tai padaryta ir republikonams.

S. L. A. Pildomosios Tarybos vardu kalba SLA sekretorė G. Meiliūnienė. Dešinėje stovi Dariaus-Girėno komiteto pirmininkė, uoli SLA veikėja Bronė Spūdiene.

Dalis publikos su Komitetu. Dauguma dalyvių SLA New Yorko, Brooklyno ir apylinkių nariai.

Nuotraukos S. Narkėliūnaitės